The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi".
Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Editorial and Business Office: 123 Huron St. Toronto, Ontario, Canada.
Telephones: EM 8-0792, EM 8-3239.
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A.
Telephone LOrraine 7-6470.
Chicago: Editor — K. Ķezbers,
2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A.
SATURDAY, OCTOBER 5, 1963

LATVIJA
AMERIKĀ

80. n-rs. SESTDIEN, 1963. GADA 5. OKTOBRĪ 13. GADS

„AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH".

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi".
REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Redakcija un kantoris: 123 Huron Street Toronto, Ont., Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792 vakaros tālrunis — 766-2001
Nujorkas redakcijas vadītājs red. V. IRBE, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A.. Tālrunis LOrraine 7-6470.
Čikāgas redakcijas vadītājs red. K. ĶEZBERS 2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., USA
Tālruņi: DI 2-2324, BR 8-8631.

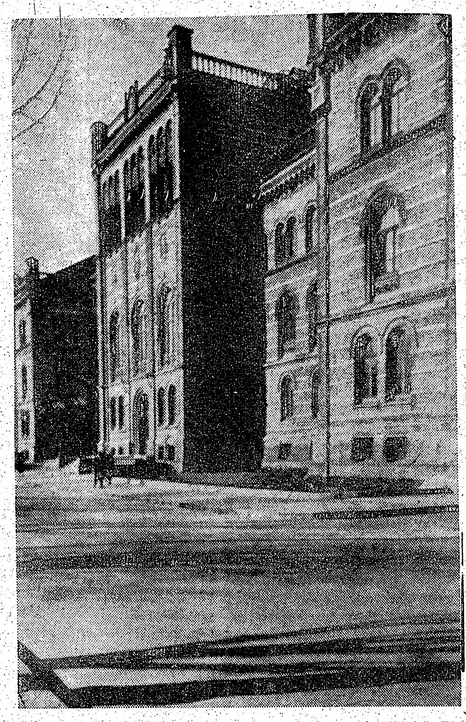

Brīvās Latvijas universitātes gada dienu šinīs dienās atzīmē latvieši visā pasaulē.

KO VARAM MĀCĪTIES NO PAGĀTNES

Latvijas universitātes dibināšanas 44 gadu atceres svinības 28. septembrī Teutonia kluba zālē Čikāgā noritēja pacilātā noskaņā. It sevišķi iepriecināja daudzie tālie viesi — LSCS 20-tā kongresa dalībnieki.

Svētku akta uzrunu teica Čikāgas latviešu Akadēmiskās vienības vecākais prof. Atis Grotāns, it sevišķi norādīdams uz senajām tradicijām, kas saistās ar mūsu akadēmiķu Alma Mater; tās sniedzas daudz tālāk atpakaļ kā Latvijas universitātes dibināšanas oficiālais datums, jo tā ir ciešām saitēm saistīta ar Tērbatas universitāti, kas dibināta tikai 140 gadus pēc tam, kad Kolumbs atklāja Ameriku.

Akadēmisko runu teica ieciešnītais mežkopis prof. Dr. rer. for. R. Markus par tematu „Latviešu nacionālās apziņas evolūcija". Viņš bija pratis izvēlēties interesantus vēsturiskus momentus, lai raksturotu mūsu tautiskās apziņas uzliesmojumus. Piem., par Marču Briedumu, kas organizējis savā pagastā vietējos dumpjus pēc tam, kad dzirdējis kādu vāceti lasām priekšā vecās chronikas par seno latviešu neatkarību. Par zviedru laikiem, kad latvieši, juzdamies vienoti pret muižniekiem, braukuši pie karaļa sūdzēties. Par Tērbatas universitātes dibināšanu, kuras mērķis bijis izbeigt barbarismu vācos un nevācos. Par grūtajiem krievu laikiem, kad zeme atkal iegrimst feodālisma žņaugos, bet dvēselēs jau iedegta brīvības ilgu uguns. Par hernhūtiešu draudzēm. Par nemieriem Rietumeiropā, kas mūsu zemē atbalsojās ne tikai kā politiska, bet arī sociāla sacelšanās, lai nokratītu dzimtniecību; kā nemiernieki pie Garozes atspieduši kaŗaspēku līdz Jelgavai. Par Kauguru nemieriem un latviešu Bonapartu — muižas kučieri Johansonu, ko neapstrīdami ietekmējušas franču avīzes un Merķeļa „Latvieši".

Par 19. g. s. sākumu, kad tautā aizvien lielāku svaru iegūst izglītība un vairojas skolas un universitātes. Ja arī tie 33 latvieši, kas studēja Tērbatā 1803.—1850. g. dabūja darbu ārpus dzimtenes un tādējādi nevarēja saviešus pārāk ietekmēt, tad citādi apstākļi bija skolotāju semināriem, kā arī latviešu studentu organizācijām, kas izveidojās gadusimteņa otrā pusē Tērbatā, Maskavā, Pēterpilī un Rīgas Politechniskā institūtā, un kam visādā ziņā ir ievērojama loma mūsu nacionālās apziņas veidošanā. Sākās Tautas atmodas laikmets, plauka grāmatniecība, radās neatlaidīgi darbinieki. Kamēr praktiķis Krišjānis Valdemārs pakārtoja nacionālo ideju tautas ekonomiskās labklājības celšanai, ideālists Kronvaldu Atis atzina, ka tautas labklājība atkarīga no gara, tikumiskā spēka, taisnības apziņas un tēvzemes mīlestības. Dziesmu svētki šai tautas evolūcijā iezīmējās kā ceļa zīmes.

Pag. g. s. 90-os gados nacionālos centienos radās pagurums un regress.

Šai laikā latviešu jaunatne, atstāta bez īstiem vadoņiem, sāka uzsūkt marksistu mācības, iedalot nule apjausto tautu strādniekos un kapitālistos. Sociālistiem tolaik pat nebija agrāras programmas, kas latviešiem bija visvarīgākā, tāpēc šī „priecas mācība", ko pirmie mums sāka sludināt Rainis un Stučka, nebija nemaz piemērota. Tomēr t. s. jaunstrāvnieki guva tautā lielus panākumus, kas vēlāk, pēc 1. pasaules kaŗa, kad latviešu sociālistu kustība pa daļai pieskaņojās boļševismam, radīja vienu no traģiskākiem brīžiem vēsturē: 1918. g., kad Latvija pasludināja neatkarību, un tai bija vajadzīgi visi tās dēli, dažkārt gadījās, ka brālis cīnās pret brāli, tā radot lielu pazemojumu un nevajadzīgus upurus. Tas notika tāpēc, ka tauta, kad tika aicināta cīnai par neatkarību, nebija tai sagatavota.

Referātu beidzot, prof. Marķus aizrādīja, ka no šīs traģēdijas mēs varētu gūt mācību. „Agrāk vai vēlāk mūsu tautai jāatgūst valsts neatkarība. Lai tad arī laikus būtu tam sagatavoti un spētu tās pamatos likt to, kas īsts, patiess un mūžīgs — ideālus, kas ved uz summum bonum — pilnīgu laimi."

☆

Referātam sekoja koncerts, kuŗā četras Jāņa Mediņa, divas Tālivaļža Ķeniņa un divas Jāzepa Vītola dziesmas dziedāja soprāns Irma Kurme ar Zaigu Ori pie klavierēm. Iecienītajām māksliniecēm vajadzēja sniegt vairākas piedevas.

Koncertam sekoja akadēmiskā balle, kad gar skatuvi, uz kuŗas aiz palmu dekorējuma vizēja Latvijas universitātes attēls, polonēzē, tīri simboliskā veidē rosījās apstājās pie antropocentriskā relātīvisma, kas iedalās 3 galvenos paveidos. Senie grieķi sacījuši, ka individa intereses noteic, kas labs vai ļauns. Pēc tradicionālo Eiropas garu ar spožām sekmēm Amerikas augstskolu pasaulē. Profesors runāja par vērtējumu apjukumu tagadnes cilvēkā, jau pašā sākumā aizrādīdams, ka mums pazīstamajā pasaulē, kur nedzīvā daba vienkārši eksistē, augi vegetē un dzīvniekus vada bioloģiskās vajadzības sevis un sugas saglabāšanas virzienā, — cilvēks ir vienīgais, kam ir iespēja izšķirties starp vairākām varbūtībām, izvēloties vienu. Bet lai izvēlētos — jāvērtē.

Cilvēkam nepatīk vērtēt, viņa rodas izmisīga vēlēšanās izvairīties. Šādas izvairīšanās spilgtākie piemēri redzami mūsdienu mākslā, gan pasaules „dragātājos" (abstraktā, saskaldītā māksla), gan apatiskajos, apslēptajos raudātājos (t. s. „bītnīki"), jo vērtējumu apjukums nozīmē dzīves apjukumu.

Rietumu pasaulē apjukums vislielākais tieši pašreiz. Kā jau kopš grieķu laikiem šādos laikmetos parasts, modē nākušas atkal dažādas relātīvitātes teorijas, kas māca, ka nav laba un ļauna, ir tikai eksistējošas intereses un eksistējošas lietas. Ja lietas atbilst interesēm, tad tās tiek atzītas par labām; ja strādā tām pretī — par ļaunām. Citādi tās ir vienaldzīgas. (Tāpat kā jutekliskās īpašības pašas par sevi neeksistē; tās eksistē tikai starp zināmām lietām un cilvēka jutekļiem — piem., neskanīgi skaņu viļņi un cilvēka spēja dzirdēt). Tā nu varētu teikt: ja universā nebūtu būtes ar interesēm, tad universs būtu kails.

Prof. Celms iztirzāja vairākus relātīvitātes teoriju paveidus, pēc tam arī to implikācijas un konsekvences. Profesors visu mūžu bijis viens no pretējā pola, kas cīnījies pret relātīvismu, kas māca, ka vērtības nozīmīgas tikai zināmos interešu lokos, tie savstarpēji iznīcinās. Lai tiktu tam pāri, var konstruēt t. s. universālo relātīvismu, pamatojoties uz permanentām cilvēka dabas interesēm, kas pēdējos 10—15 tūkstoš gados nav mainījušās, kā: labklājība, veselība, drošība, laime.

Bez antropocentriskā pastāv arī teocentriskais relātīvisms, kas māca, ka nav vērtību sevī, ir tikai Dieva intereses. Šis virziens sāka iezīmēties viduslaiku beigu posmā, kad Akvinas Toms, kas mēģināja aizturēt relātīvistu izlodzītos domu gājienus, jautāja: „Kāda attiecība ir starp Dieva gribu un morāliski labo?" un atzina, ka nevis labs ir tas, ko Dievs grib, un ļauns tas, ko aizvien grib tikai to, kas labs. Unum verum bonum — vienu, patiesu, labu. Tāpēc Dievs ir Dievs.

Tad radās doma, ka tā būtu Dieva visvarenības aprobežošana, ja Dievs var gribēt tikai to, kas labs. Tāpēc teica, ka labs un ļauns nav sevī, bet labs ir tas, ko Dievs grib, un ļauns tas, ko Viņš aizliedz. Šīs teorijas papildinātāji teica, ka Dieva griba nevar būt universāla, kamēr pastāv cilvēka griba. Tāpēc atzina, ka cilvēks ir tikai Dieva gribas īstenotājs, kam pašam savas gribas nemaz nav.

Visi mēģinājumi pierādīt relātīvisma teoriju pareizību iedalāmi 2 pamatformās: vai nu tie iziet no vērtējumu pārliecīgas nesaskaņas, vai saka, ka nekāda pieredze — ne mikroskopi nedz teleskopi — nav atraduši vērtības, tikai devuši iespēju konstatēt esmi. Tāpēc arī dažkārt atsevišķu zinātnes nozaru speciālistu starpā, kas nenogrimst līdz filozofiskiem pamatiem, šī teorija ir visai izplatīta. Daži viņu vidū pat deklarējuši, ka nav ne tikai vērtības sevī, bet nav pat dabas sevī, ir tikai fainomenu sistēma. Taču, nākot brieduma gados, tie paši zinātnieki spiesti atzīt, ka daba gan pastāv, tikai mēs nekad nevaram viņu pilnīgi atklāt. To zinājuši jau senie grieķi, teikdami, ka velti meklēt materijai galēju formu. Tāpat domājis arī Einšteins, sacīdams, ka nav jautājuma fizikā, aiz kuŗa atklāšanas nestāvētu mistērija, un aiz tās vēl lielāka mistērija un tā joprojām. Atomu pētnieki atraduši tik daudz sīku daļiņu materijas vissīkākās daļiņās, ka sāk jau runāt par negātīvo materiju. Šīsdienas lielie astronomi atzīstas, ka kopš izgudroti jaunie aparāti, ar kuŗu palīdzību var ieskatīties daudz dziļāk pasaules telpā, viss atkal kļuvis mīkla.

(Nobeigums 8. lpp.)

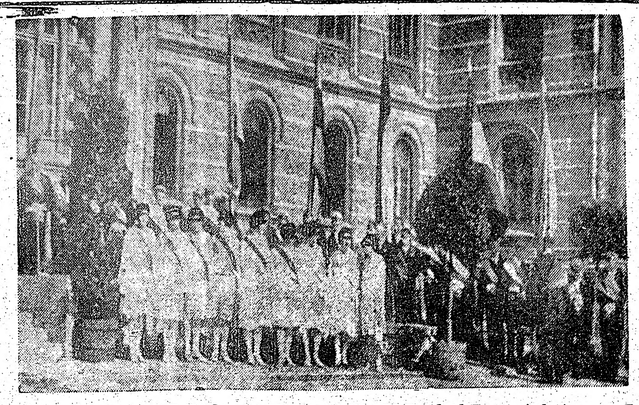

Pēc kopīga gājiena uz Brāļu kapiem LU gada svētki Rīgā nobeidzās ar studentu un mācības spēku tradicionālo sapulcēšanos savas Alma Mater priekšā.

Bridina sarkano Ķinu

SASPILĒJUMA MAZINĀJUMU STARP AUSTRUMIEM UN RIETUMIEM NEDRIKST PĀRSPILĒT. ANGLIJAS ĀRLIETU MINISTRS BRĪDINA KOMUNISTU ĶINU. KANADA AIZSTĀV ATOMIEROČU AIZLIEGŠANU IZPLATĪJUMĀ

Lēni progresējošā Apvienoto Nāciju pilnsapulce Ņujorkā pēdējās dienās devusi maz ko jaunu. Par ievērojamākiem notikumiem jāuzskata lēmums atbalstīt AN militāro darbību Kongo — kas var izrādīties ļoti nepieciešams, jo prezidents Kasavubu atsaucis parlamentu un gatavojas vispārējām politiskām pārmaiņām. Otrs notikums, jau daudz tuvāks mūsu pasaulei un interesēm bija Anglijas ārlietu ministra lorda Hjūma runa šī gada 1. oktobrī.

Lorda Hjūma runu var uzskatīt par tiešu atbildi padomju ārlietu ministram Gromiko un viņa proponētai atbruņošanās konferencei nākamā gada sākumā Maskavā.

Piesardzīgu teikumu straumē laipodams, Anglijas ārlietu ministrs krievu priekšlikumu nedz katēgoriski noraidīja, nedz arī oficiāli akceptēja. Varēja saprast, ka Anglijas valdības uztverē konference būtu vēlama lieta — ja tai pienācīgi sagatavojas, ja Rietumi uz to neskrien pārsteidzīgā pārgalvībā domājot, ka starp Rietumu un komūnistu filozofijām vairs nav nekādu domstarpību. Lords Hjūms aizrādīja, ka, lai arī visas zīmes pašreiz liecina par jauna sadarbības posma iestāšanos, nedrīkst aizmirst, ka miermīlīga koeksistence vēl nebūt nav noticis fakts. Šādu koeksistences trūkumu diktē Berlīnes siena, kas stāv ceļā ne tikai kā sadarbībai starp Rietumvāciju un Austrumvāciju, bet arī starp Ziemeļatlantijas organizāciju un Varšavas pakta valstīm.

Savā runā ārlietu ministrs paguva paslavēt Padomju Savienības katēgorisko nostāju pret pasaules kaŗu, tāpat paguva iekost komūnistu Ķīnai nodeklarējot, ka atomkaŗa gadījumā arī Ķīnas miljoni to nepaglābs no iznīcības. Lorda Hjūma sacītais nekādā ziņā nesaskan ar Maoce-tunga pārliecību un proti, ka ja arī atomkaŗā tiek nogalināti 300 miljonu ķīniešu, vēl vienmēr būs pāri palikuši otri 300, kas svinēs uzvaru.

Anglijas ārlietu ministrs Apvienoto Nāciju pilnsapulces dalībvalstīm pasvītroja Hruščeva loģikas pareizību, paredzot atbruņošanos panākt pakāpeniski, soli pa solim, pēc katra soļa nodrošinot zem kājām pamatu un tikai tad spērt nākamo. Pašreizējā situācija liecinot, ka Rietumu un Austrumu atbruņošanās virzienā būtu iespējami trīs atsevišķi soļi, kas nerunātu pretī nedz viena, nedz arī otra militārā bloka stratēģiskām interesēm. Un tie būtu lēmums par atomkluba nepaplašināšanu, citiem vārdiem, atomnoslēpumu liegšana sabiedrotiem, novērotāju apmaiņa starp Austrumiem un Rietumiem un Padomju Savienības un Sav. Valstu vienošanās aizliegt atomieročus izplatījumā.

Šī gada 5. augustā Sav. Valstis, Anglija un Padomju Savienība Maskavā vienojās par atomieroču mēģinājumu pārtraukšanu zem ūdens, atmosfairā un arī izplatījumā. Tagad abas puses aizietu mazliet tālāk un savstarpēji vienotos izplatījumu nepārvērst atombazē.

Atbruņošanās sarunu jautājuma padomju Savienība iniciatīvu pilnīgi pārņēmusi savās rokās. Ārlietu ministrs Gromiko privāti apspriežas ar Apvienoto Nāciju delegācijām un aizkulišu darījumos zvejo pēdējo atbalstu. Viņš notur privātsarunas ar Sav. Valstu un Anglijas ārlietu ministriem un pat prezidentu Kenediju.

Par atbruņošanās konferenci nākamā gada sākumā Maskavā Gromiko pilnsapulcē sāka runāt jau pirms divām nedēļām un ir jārēķinās, ka rudens sesijā tas arī būs un paliks krievu nopietnākais priekšlikums. Kā Gromiko, tā Chruščevs gribētu redzēt nākamā gada sākumā Maskavā 17 valstu valdības galvas, reprezentējot visas tās valstis, kas par to pašu tematu, savā laikā, jau runājuši Ženēvā. Kad Padomju Savienības Chruščevs ar līdzīgu valdību galvu konferences piedāvājumu nāca pirms vairāk kā gada, Sav. Valstis to noraidīja. Bet tagad jau apstākļi ir mainījušies. Ja Padomju Savienības un komūnistu Ķīnas domstarpības, no vienas puses, un aukstā kaŗa atkusnis, no otras puses, turpinās, liela mēroga atbruņošanās sarunas, pat valdību galvu līmenī ir ļoti iespējamas. Ļoti noteicošs faktors tam būs arī pašreizējās pilnsapulces darbības gaita un pieņemtie lēmumi.

ANGLIJA SOLA LĪDZDALĪBU ATOMFLOTĒ

Spriežot pēc ziņām, kas saņemtas no Ņujorkas, Anglijas valdība pēdējās nedēļās mainījusi savu nostāju attieksmē uz Sav. Valstu proponēto Polaris raķetes programmu Ziemeļatlantijas organizācijas ietvaros. Pašreiz gan angļi nav solījuši neko vairāk kā piedalīties flotes dibināšanas sarunās, bet amerikāņi ir optimistiski pārliecināti, ka ar laiku Anglija piedalīsies arī jaukto tautību jūras spēku darbībā.

Sav. Valstu militārā stratēģija paredz, ka kādreiz nākotnē tiks likvidētas aizjūras aviācijas un raķešbazes un galvenais amerikāņu atmaksas trieciens būs koncentrēts Polaris atomraķetēm bruņotās atomzemūdenēs. Kad pagājušā gada decembŗa sarunās amerikāņi pārvilka svītru Skybolt raķetei, līdz ar to izjaucot plašus angļu plānus, ministru prezidentam Mekmillenam nekas daudz neatlika kā apsolīties būvēt atomzemūdeņu floti, kuŗu prezidents Kenedijs, savukārt, solījās apgādāt Polaris raķetēm. Bet, kā angļiem, tā arī amerikāņiem vēl paies labs laiciņš, jo sevišķi angļiem, kamēr varēs sākt runāt par despaidīgu atomzemūdeņu floti. Šai starplaikā kaŗa prasības diktē nepārtrauktu progresu, un Sav. Valstu militārie plānotāji izskrās šo pirms Polaris atomzemūdeņu periodu aizpildīt ar to pašu raķeti bruņotiem kuģiem — skaitā ap 25, ar jauktu tautību apkalpēm, padotiem Ziemeļatlantijas organizācijai.

Nemieri Alžīrijā

Pēdējā laikā Tālos Austrumos notiek krasa Indijas un Pakistānas lomu maiņa attieksmē pret Sav. Valstīm. Indijas un Pakistānas neatkarības sākumā pēdējā bija tā, kas meklēja militāru palīdzību Sav. Valstīs, iestājās Dienvidaustrumāzijas aizsardzības paktā un vispār tika uzskatīta par lojālu sabiedroto Rietumiem. Indija, tai pašā laikā, spēlēja kreisa neitrālā lomu, par militāriem paktiem negribēja ne dzirdēt, un, kur vien iespējams, draudzējās ar komūnistiem. Indijas un Pakistānas savstarpējās attieksmes gan bija eksplozīvas jau no paša sākuma, kā vienai, tā otrai mēģinot piesavināties Kašmiru.

Retrospektā liekas, ka abu Āzijas valstu lomu maiņa sākās ar komūnistu Ķīnas agresiju pret Indiju un Rietumu sabiedroto militāro palīdzību pēkšņi karojošā Nēru nesagatavotiem spēkiem. Pakistāna militāro palīdzību Indijai uzskata par tiešiem draudiem sev, un to nevienam arī neslēpj. Un tā, kamēr Indija baidās no komūnistu Ķīnas agresijas un grib šādai eventuālitātei būt pienācīgi sagatavota, Pakistāna kļūst arvien draudzīgāka ar komūnistu Ķīnu, vēsāka pret Rietumiem.

Šīs nedēļas sākumā kādā radiofona runā galvaspilsētā Karači prezidents Ajubs Kāns apgalvoja, ka Rietumi mēģina eksploitēt ķīniešiem naidīgo nostāju Indijā, lai pēdējo ievilktu savos tīklos vai lai vismaz to pilnīgi un galīgi sakautu pret Pekingu. Ajubs Kāns izteica pārliecību, ka tie, kas tagad sagatavo Indiju pret komūnistu Ķīnu, ar laiku būs vīlušies. Pakistānas prezidenta uztverē abas valstis ar laiku salabs, rezultātā pāri paliekot smagi apbruņotai Indijai, bez izdevības attaisnot 200 miljonu gadā izšķiestos dolarus. Bruņošanās attaisnošanai paliek pāri vienīgi kaŗš; vismaz vispirms visu mazāko kaimiņu aprīšana; Pakistāna jau esot izraudzīta par Indijas militārisma pirmo upuri.

BEN BELLAS ARMIJA DUMPOJAS

Berberu apdzīvotos apgabalos sākuši dumpoties Alžīrijas prezidenta Ben Bellas karavīri, kas jau lielākā skaitā sabēguši kalnos, lai uzsāktu partizānu darbību pret diktātorisko prezidentu. Spriežot pēc Ben Bellas drastiskās rīcības, viņš situāciju uzskata par ļoti nopietnu. Lai iegūtu zemnieku atbalstu — potenciālu, lojālu spēku dilstošās armijas pastiprināšanai, Ben Bella šīs nedēļas vidū paziņoja, ka tiek nacionālizētas visas palikušās franču lauksaimniecības, kas nekavējoties tiks sadalītas alžīriešu bezzemniekiem. Par šīgada ražu frančiem tikšot atlīdzināts.

Kamēr Ben Bella cīnās par savu popularitāti Alžīras austrumos, berberu Kabilijas provincē nemiernieki gatavojas partizānu darbībai. Un nemiernieki šoreiz ir ļoti spēcīga militāra aizmugure — Marokas armija, kas sapulcināta desmit metru no Alžīrijas robežas. Ben Bella paskaidro, ka nemiernieki cerējuši, ka Marokai koncentrējot savus spēkus pie robežas, to pašu darīs arī Ben Bella, līdz ar to atstājot nemiernieku bez jebkādas opozicijas. Bet, uzsvēra Ben Bella 100.000 cilvēku lielam pieritēju pulkam, viņš izliktā slazdā nedomā iekrist. Un otrkārt, viņa rīcībā esot pietiekami liela armija, lai tiktu galā tiklab ar nemiernieklem, kā marokiešiem.

LATVIJA

80. n-rs. SESTDIEN, 1963. GADA 5. OKTOBRĪ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 - $ 6.40 par vienās collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta nopakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

Komūnisms nav uzveicis nacionālismu

No diviem komūnistu pasaules sektoriem nāk vēstis, ka nacionālās izjūtas vēl arvien ir galvenais spēks zem internacionālās ideoloģijas segas.

Daily Telegraph ievads 23. sept.

Trimdinieku vidū laiku pa laikam paceļas jautājumi: kas notiek pasaulē, kurp soļo mums draudzīgās demokratiskās lielvalstis? Šādi jautājumi paši par sevi ir veselīgi, mums ir tiesības jautāt un pienākums saņemt atbildi. Diemžēl, pēdējās ne arvien uzzīmē patiesu ainu. Atbildētājiem arvien vēl liekas, ka viņi pie kāršu galda, kur spēlē bridžu, ir aicināti uz pokera partiju. Arī mūsu klaudzināšana ar dūri pa alus galdu nesacel sašutuma vētru pret mūsu dzimtenes okupantiem. Problēmas ir daudz nopietnākas, un tās prasa daudz nopietnākus pētījumus.

Vispirms mums jālegaumē, ka lielvalstu rīcību nekad nenosaka ideoloģiski apsvērumi, bet nacionālas intereses, kas dziļi sakņojas iekšpolitiskā augsnē un saimnieciskās vajadzībās. Pāri visam nedrīkstam aizmirst rūgto patiesību, ka ziloņi neraud par niedrēm, kuŗas viņi nolauž, iedami uz upi padzerties. Mēs, mazās tautas, esam tik daudz vērts, par cik mūsu vērtība ir atzīta starptautiskās politikas biržās. Un šajā gadījumā mēs nedrīkstam šķirt okupētā dzimtenē palikušē tautas vairākuma īpatnējo svaru no mūsu pašu svara. Atsevišķā cilvēka īpatnējais svars līdzīgs tautai piemītošam īpatnējam svaram. Taču trimdinieks tikai tik ilgi saglabā savu īpatnējo svaru, cik ilgi viņam paliek dzīvi sakari ar savas tautas kultūru, ar tās centieniem, ar tās visdziļākiem gara avotiem. Tikmēr šie sakari ir pārtrūkuši, tā trimdinieka īpatnējais svars zūd. Viņu uzlūko vairs tikai par mazāk vai vairāk vēlamu iegātni, ar visām iegātņa priekšrocībām un trūkumiem.

Pirms kāda laika kāds britu avīznieks, kad viņam jautāja, kādēļ par Baltijas valstīm tik maz raksta britu prese, izteicās: „Kad Rīgā vai Tallinē notiks ielu cīņas, tad par jums rakstīs." Frazi par ielu cīņām nevajaga iedomāties, ka mūs jau šodien aicina kailām rokām stāties pretim krievu tankiem. Neviens mūs nemudina uz aklu varonību. Veltīga varonība nekad nenes augļus un to nedaudzina ar goda zīmēm.

Taču ir kāda cita varonība, kuŗa augsti novērtēta un kuŗas dēļ atzīšanu gūst ne vien mūsu atsevišķi tautieši, bet arī mūsu trimdas organizācijas. Tā ir nemitīgā pretestība, svētais kaŗš, ko ved latviešu intelligence, katrs latvietis, jaums vai vecs, lai okupētā Latvijā noturētu nacionālās kultūras un latviešu valodas pozicijas. Mēs būsim tikai tik ilgi pilntiesīgu partneŗu stāvoklī šeit, rietumos, cik ilgi mūsu draugi tic mūsu tautas pretestībai. Tai brīdī, kad Maskavas vara būs salauzusi mūsu tautas nacionālo mugurkaulu, arī mūsu loma atradīsies zem jautājuma zīmes. Mirušas tautas neviens nesteidzas atbrīvot. Tā ir dzīva patiesība, kuŗa katram iegaumējama.

Bet cik daudz tad mēs darām savu apspiesto brāļu labā? Mēs rakstām rezolūcijas, mēs rakstām viņiem vēstules, mēs sūtām viņiem laiku pa laikam sainīšus. Taču tas viss neatsveŗ viņu risku un upuŗus. Tur, viņā pusē, visi nav Kremļa kalpi. To nekad nav bijis un arī nekad nebūs. Ne jau katrs, kam kabatā ir partijas karte, ir Kremlim uzticīgs komūnists. Nacionālās jūtas laika tecējumā arvien ņem virsroku pār uzspiestām doktrinām. Nesen kāds izglītots ķīnietis, kuŗš pats studē Eiropā, bet kuŗam vecāki dzīvo Ķīnas tautas republikā, izteicies, kad viņam jautāts, kādi iemesli ir krievu un ķīniešu nesaskaņām? Ideoloģijas un politiskie mērķi taču ir vienādi? Atbilde skanējusi: „Nacionālie iemesli."

Zīmīgs šajā ziņā ir klasiskais Zelta krasta republikas premjēra atzinums: „Sūti savu dēlu studēt uz Maskavu, un viņš atgriezīsies kā antikomūnists. Bet sūti viņu uz Sorbonu, un viņš kļūs par komūnistu." Marksa, Engelsa doktrīnas un Ļeņina terrora metodes nav spējušas izdeldēt tautu nacionālos centienus. Cilvēki gan, vajadzības spiesti, ārēji pielaikojas, bet iekšēji nepārvēršas. Jo vairāk Maskavas diendeŗi Rīgā Pelše un Krauliņš propagandē padomju valodas un kultūras nepieciešamību, jo pretestība pieaug. Vai velti Ciņas redaktors Iverts vēršas vēl tagad pret „nolikvidētiem" berklaviešiem un raksta, ka „Visas padomju tautas uzskata krievu valodu par savu otro mātes valodu." Vai velti partijas ideoloģiskās daļas vadītāja vietnieks latviešu kompartijas oficiālā žurnālā raksta: „Katra propagandista svēts pienākums — audzināt darba ļaudis sociālistiskā internacionālisma un padomju patriotisma garā, cīnīties pret jebkuŗām nacionālās aprobežotības izpausmēm, tad skaidrs, ka te nav cīnīšanās ar donkichotiskām vējdzirnavām, bet ar nopietnu pretinieku. Un visas tās neliešās koncesijas, kuŗas kopš Staļina nāves ir kļuvušas pieejamas arī latviešiem, taču nav nākušas no Staļina pēcteču labās un mīkstās sirds, bet tās ir neatslābstošās psiholoģiskās pretestības iznākums.

Neraugoties uz to, ko viens vai otrs Rietumu valstsvīrs Maskavā runā vai sola, šī pretestības kustība iet dziļumā un vēršas plašumā. Cilvēki, kas sākuši domāt par brīvību, nav piespiežami nedomāt. Polijas puskomūnisms un amnestijas Ungārijā nav rietumu preses vai diplomātijas nopelns, bet pašu šo tautu vitālās enerģijas panākums. Vai mums nebūtu laiks šos jautājumus izdebatēt pašiem, iekāms prasām atbildes no citiem. Laiks saēd ne vien akmeni, bet arī komūnisma diktatūru.

JĀATKĀPJAS UZ AGRĀKĀM ROBEŽĀM, TIKAI PĒC TAM NEUZBRUKŠANAS LĪGUMS

Bez citu apspiesto tautu pārstāvju ieskatiem, Londonas Avīzes līdzstrādniekam bija izdevība dzirdēt arī poļu trimdinieku politisko aprindu domas par Rietumu un Padomju Savienības attieksmēm tikko noslēgtā atomizmēģinājumu ierobežošanas nolīguma gaismā.

Cilvēce grib būt izsargāta no atomnokrišņiem un vēlas patiesu mieru. To ar savu imperiālismu kavē komūnistiskā Krievija. Tās politiskā ievirze nav mainījusies, arī tai līdzparakstot tikko minēto nolīgumu. Būtu kļūda ticēt krievu gribai pildīt savas saistības. Nebūtu jāpiemirst, cik rupji, vienpusīgi atsākdama atomeksplozijas 1961. gadā, Krievija lauza 1958. gada vienošanos ar Savienotajām valstīm. Krievi itin vienkārši bija izskaitļojuši, ka bruņošanās sacensībā viņi ar tādu līguma laušanu tikai iegūs. Arī uz priekšu tie darīs tāpat, tikko tas būs viņu interesēs.

Līguma nosacījumi par daļēju aizliegumu ir izdevīgāki Maskavai, jo tās valdība var rīkoties neprasot tautas piekrišanu, kamēr Rietumu valdības cieši kontrolē sabiedriskā doma.

Austrumvācija, parakstot atombīgumu, iekļūst starptautisko attieksmju lokā nepelnīti augstu.

Krievija ar šo līgumu cer Rietumos radīt psiholoģisku atbruņošanās gribu un iemidzināt to uzmanību. Krievija akceptē kontrolposteņu novietošanas projektu abu pretējo nometņu territorijās, zinādama, ka rietumnieki padomju pusē tiktu tik ļoti kavēti, ka nespētu neko neredzēt, ne pierādīt, kamēr krievu posteņi Rietumos izvērstos par spiegu centriem.

Krievu ierosinājums par konsultācijām starp NATO un Varšavas līguma valstīm, ar domu noslēgt neuzbrukšanas līgumu, ir bīstams Rietumiem. Varšavas valstis rīkotos vienveidīgi pēc Maskavas pavēles, kamēr viedokļu saskaņošana NATO valstu starpā varētu radīt plaisas Rietumu pusē. To tik krievi grib. Tāds neuzbrukšanas pakts vēl vairāk kā atomeksperimentu nolīgums nostatītu bezgribas Maskavas satelītus moraliski uz viena līmeņa ar brīvajām Rietumu valstīm.

Poļi ieteic paturēt prātā krievu īstos nolūkus. Vispirms Maskava vēlētos panākt pašreizējā stāvokļa atzīšanu Austrumeiropā. Jau 1958. gadā Maskava rosināja Oderas —Neises līnijas akceptu ar nodomu to pārbīdīt uz Elbu.

Tagad atjaunotā, ārēji gan tikai nojaušamā vēlēšanās panākt status quo atzīšanu izskaidrojama ar Maskavas — Pekingas attieksmju pasliktināšanos. Padomju Savienībai būtu ļoti pa prātam, ja Rietumi to netirdītu par „iekarojumiem" Eiropā, ieskaitot Austrumvāciju un Berlīni.

Pēc poļu ieskatiem Rietumi kļūdītos, neizmantojot krievu berzi ar ķīniešiem.

Poļi arī domā, ka neuzbrukšanas līgumu varētu apsvērt tikai pēc tam, kad Maskava būtu atstājusi tās tagad ieņemtās zemes. Tāds līgums tad varētu garantēt šo viņai nepieciešo, pēc 2. pasaules kaŗa ieņemto zemju robežas.

Arī poļi rosina brīvās zemes izlietot iespējas sasniegt patiesu mieru un brīvību apspiestajām tautām.

OKUPĒTĀ LATVIJA — PIEMĒRS DISKRIMINĀCIJAI PAD. SAVIENĪBĀ

Nesenajā Parlamentāriešu ūnijas konferencē Belgradē senātors Teds Kenedijs (D., Mass.) un Tautas vietnieku nama deputāts Edvards Dervinskis (R., Ill.) pārstāvējuši Šav. Valstis par tematu „Diskriminācija".

Dervinskis savā runā nav mēģinājis attaisnot pašreizējos apstākļus, bet gan aizrādījis, ka savā zemē amerikāņi, kā valdība, tā atsevišķi cilvēki, rūpējas, lai visiem iedzīvotājiem sagādātu pilnīgas pilsoņa tiesības. Tās aptver: tiesību vēlēt, runas un rakstu brīvību, tiesību izglītoties, tiesību izmantot visus saimnieciskos sasniegumus, ko vien paša enerģija un spējas atļauj. Sav. Valstu valdība esot ļoti norūpējusies par ļaudīm Austrumvācijā, Lietuvā, Latvijā, Igaunijā un citās zemēs, kas pakļautas kādai ateistiskai totālitārisma varai, kur šādu tiesību nav. Dep. Dervinskis atgādināja, ka ASV mērķos ietilpst ne tikai pilsoņu labklājība, bet arī rūpes par zemēm visā pasaulē, kur šādas tiesības neatzīst. Viņš arī atgādināja ASV vēsturisko principu stāvēt par tautu pašnoteikšanās tiesībām, kuŗas tāpat kāds ateistisks totālitārs režīms atstājis praksē neizpildītas. Pierādījumam Dervinskis minēja Berlīnes mūri un Sibirijas soda nometnes, kur dažādāko tautību piederīgie cieš politiskas, rasiskas vai nacionālas diskriminācijas dēļ.

Dervinska runai atbildējis kāds Padomju parlamenta loceklis, teikdams, ka gadījumā, ja runāts par Pad. Savienību, tad tur visiem pilsoņiem esot vienlīdzīgas tiesības, ka visi tur esot pilnīgi brīvi un laimīgi. Tomēr domājams, ka ASV pārstāvja uzstāšanās Belgradē būs atstājusi savu palīdzīgu nozīmi.

D. V.

PAZIŅOJUMS SABIEDRĪBAS INTERESĒS

Jūs aicina iesniegt atsauksmi par proponēto

ĀRSTNIECISKO APDROŠINĀŠANU

Ontario provinces valdība iecēlusi izmeklēšanas komisiju, kas:

1. Vadoties no Ontario iedzīvotāju fiziskās un materiālās labklājības un rēķinoties ar uzlabojumiem sociālā, saimnieciskā un veselības laukā pēc pieņemamas ārstnieciskas aprūpes nodibināšanas un darbības uzsākšanas, paredz —

izdarīt aptaujas, sasaukt sanāksmes un uzklausīt ierosinājumus, iztirzājot Ontario provinces likumdošanas asamblejas 1962.—63. gada sesijas 163. likuma mērķus un principus par ārstnieciskā apdrošināšanu.

2. Pēc iepazišanās ar iegūto informāciju, nākot ar attiecīgiem priekšlikumiem, par līdzšinējo darbības gaitu iepazīstinās ministru prezidentu un Eksekutīvo padomi.

Paziņojumi par vēlēšanos iesniekt atsauksmi iesūtāmi sekretāram ne vēlāk par 11. oktobri un faktiskie komentāri (25 eksemplāros) ne vēlāk kā līdz 15. novembrim.

Dr. J. GERALD HAGEY
Priekšsēdis

T. C. CLARKE, sekretārs
418. istabē, College ielā Nr. 67,
Toronto 1.
Tālrunis 365-4024

A. Vilks

KĀDS MIELASTS

1917. gada revolūcijas dienās boļševiki mētājās ar saukļiem: mieru, maizi, brīvību! Kā viss komūnistu solītais palicis nerealizēts, tā vēl šodien nav piepildījies neviens viņu lozungs šo treju lietu plāksnē. Miers, varbūt, ir viņu zemē — Padomju Krievijā, bet to vēl šodien neatrast daudzās zemēs, kur komūnisti iesējuši un vēl šodien kaisa savu nemiera sēklu, kas uzrauš lielākus vai mazākus saspīlējumus, reālizējoties kaŗā vai cita veida draudīgos izpausmos. Vēl pēc 46 komūnisma varas gadiem Padomju paradīzē visi vēl n a v paēduši. Varbūt dažreiz to izraisa dabas radīti apstākļi, bet lielum lielā vaina liekama uz komūnistu nemākulīgo organizētību. Vēl šodien krievu miljoniem jāpievelk josta, un tā ar pustukšu vēderu jāslavina pastāvošās iekārta — komūnistiskā diktatūra. Bet kur valda diktatūra, tur nav brīvības, kas tik skaļi ierakstīta oktobŗa revolūcijas karogos.

Nav pievēršama nekāda vērība vai ticamība tam, ko par brīvību runā sarkanie lielmaņi, rakstīdami spožos propagandas žurnālos, izkliegdami runās, stāstīdami satikšmē ar Rietumiem, ka, lūk, padomju zemē valda brīvība tās vistiešākajā izpratnē. Bet to tā var uztvert vienīgi nelgas auss: padomju zemē vēl n a v likvidētas ieslodzīto nometnes, kuŗās iemitināti cilvēki ar uzskatiem, kas noliedz komūnismu, bet daudzina īsto demokratisko brīvību. Šais spīdzinātavās vēl šodien mīt miljoni, kuŗu sirdīs gruzd īstas brīvības alkas. Tā arī šīs revolūcijas mutuļi uzvandījies sauklis palicis bez īstenojuma.

46 gadus padomju vara krāpusi krievu tautu. Taču ne tikai viņu: ar meliem, viltību un velnišķu neģēlību šī pasaules nelaime ir nomaitājusi daudzas valstis un tautas, nodzenot tās verdzībā un žņaugos. Ar meliem un draudiem komūnisms nolaupījis brīvību tiem, ar kuŗiem tas nolīdzis drošības līgumus, kas respektē otras tautas un valsts suverēnitāti un brīvību. Briesmas slēpjas apstākļī, ka pasaules vēl brīvās valstis pie šāda stāvokļa sāk pierast, vairs neuztraucas un nereāgē, ja kāds atkal nozūd komūnisma rīklē.

5. oktobris mums atkal atgādina un vienmēr atgādinās to, kā Pad. Savienība ar velnišķiem gājieniem nomoka brīvas valstis. Ja šodien Kubā mīt sarkanarmijas garnizoni, lai tur nostiprinātu Kremļa ekspansiju, tad tad šādi garnizoni 1939. gada denī saskaņā ar Pad. Savienības uzspiesto bažu līgumu ielauzās Latvijā, lai sagatavotu un nodrošinātu iejas pozicijas komūnisma nostiprināšanai Baltijas valstīs. Vēl šodien kļūst baigi, atceroties varmācīgo akciju. Lieki atgādināt visus tos gājienus, kas, pārsātināti meliem un vilšību, vienmēr atradušies ekspansīvās padomju politikas rīcībā. Bažu līgumu noligstot, vēl un vēl skanēja padomju solījumi, ka Latvijas neatkarību respektēs un ka padomju vara neiejauksies neatkarīgās Latvijas iekšējās lietās. Bet ar sarkanarmijas bažu līguma parakstīšanu pār Latvijas brīvību bija krīkts Damokla šķēps.

Mirējs, aizgājis veļos, vairs nevar piedalīties mielastā, kuŗš viņam par godu rīkots. Šoreiz bija gluži pretēji: pastāvošās pasaules stāvokļa iekārta — komūnistiskā diktatūra. Bet kur valda diktatūra, tur nav brīvības, kas tik skaļi ierakstīta oktobŗa revolūcijas karogos.

Mirējs, aizgājis veļos, vairs nevar piedalīties mielastā, kuŗš viņam par godu rīkots. Šoreiz bija gluži pretēji: pastāvošās pasaules stāvokļa iekārta — komūnistiskā diktatūra. Bet kur valda diktatūra, tur nav brīvības, kas tik skaļi ierakstīta oktobŗa revolūcijas karogos.

Nav pievēršama nekāda vērība vai ticamība tam, ko par brīvību runā sarkanie lielmaņi, rakstīdami spožos propagandas žurnālos, izkliegdami runās, stāstīdami satikšmē ar Rietumiem, ka, lūk, padomju zemē valda brīvība tās vistiešākajā izpratnē. Bet to tā var uztvert vienīgi nelgas auss: padomju zemē vēl n a v likvidētas ieslodzīto nometnes, kuŗās iemitināti cilvēki ar uzskatiem, kas noliedz komūnismu, bet daudzina īsto demokratisko brīvību. Šais spīdzinātavās vēl šodien mīt miljoni, kuŗu sirdīs gruzd īstas brīvības alkas. Tā arī šīs revolūcijas mutuļi uzvandījies sauklis palicis bez īstenojuma.

46 gadus padomju vara krāpusi krievu tautu. Taču ne tikai viņu: ar meliem, viltību un velnišķu neģēlību šī pasaules nelaime ir nomaitājusi daudzas valstis un tautas, nodzenot tās verdzībā un žņaugos. Ar meliem un draudiem komūnisms nolaupījis brīvību tiem, ar kuŗiem tas nolīdzis drošības līgumus, kas respektē otras tautas un valsts suverēnitāti un brīvību. Briesmas slēpjas apstākļī, ka pasaules vēl brīvās valstis pie šāda stāvokļa sāk pierast, vairs neuztraucas un nereāgē, ja kāds atkal nozūd komūnisma rīklē.

5. oktobris mums atkal atgādina un vienmēr atgādinās to, kā Pad. Savienība ar velnišķiem gājieniem nomoka brīvas valstis. Ja šodien Kubā mīt sarkanarmijas garnizoni, lai tur nostiprinātu Kremļa ekspansiju, tad tad šādi garnizoni 1939. gada denī saskaņā ar Pad. Savienības uzspiesto bažu līgumu ielauzās Latvijā, lai sagatavotu un nodrošinātu iejas pozicijas komūnisma nostiprināšanai Baltijas valstīs. Vēl šodien kļūst baigi, atceroties varmācīgo akciju. Lieki atgādināt visus tos gājienus, kas, pārsātināti meliem un vilšību, vienmēr atradušies ekspansīvās padomju politikas rīcībā. Bažu līgumu noligstot, vēl un vēl skanēja padomju solījumi, ka Latvijas neatkarību respektēs un ka padomju vara neiejauksies neatkarīgās Latvijas iekšējās lietās. Bet ar sarkanarmijas bažu līguma parakstīšanu pār Latvijas brīvību bija krīkts Damokla šķēps.

LATVIEŠU GRĀMATU APGĀDS — ZIEMEĻBLĀZMA JĀNIS ABUČS

Box 7, VÄSTERÅS, Sweden

IZDOD DIVAS JAUNAS GRĀMATAS

Š. g. novembrī paies 20 gadi kopš dzejnieces Aspazijas aizsiešanas mūžībā. Ir aizgājusi pati dzejniece, bet viņas atstātais literārais darbs dzīvs joprojām. Godinot dzejnieces piemiņu, apgāds, sadarbībā ar Raiņa un Aspazijas fondu, izdod

ASPAZIJAS

LIRIKAS IZLASI

Izlase aptver 250 dzejoļus no visiem Aspazijas dzejoļu krājumiem. Sastādījusi un apceri par Aspaziju rakstījusi dzejniece VERONIKA STRĒLERTE. Izlases 13 nodaļas ievada mākslinieka GUNARA PĀVULA zīmējumi kā arī ārējā apdare. Izdevumam 304 lpp., 15,5 × 22 cm formātā, to iesies audekla un pusādas vākos. Cena Kanadā $ 6.00 un $ 7.00. Citās zemēs pēc attiecīgā kursa.

Pasūtinot tiešī apgādam līdz š. g. 25. oktobrim, Jūs to varat saņemt par $ 4.50 (audekla sēj.); $ 5.50 (pusādas sēj.). Turpinot Raiņa rakstu trimdas izdevumu, iespiests 14. sējums

DAGDAS ROMĀNS

Šajā sējumā ievietotas J. Raiņa visintīmākās dzejas — piecas Dagdas skiču burtnīcas — Addio bella, Cūsku vārdi, Uz mājām, Sudrabota gaisma un Mēness meitiņa. Pievienoti plaši K. Dziļlejas kommentāri. Dubultsējums.

Cena $ 5.00. Abonentu cena $ 3.50.

Sakarā ar to, ka vairāki abonenti nav nokārtojuši savus maksājumus par agrākiem sējumiem, turpmāk izsūtīsim tikai samaksātus sējumus.

Imants Sakss.

KSENIJAS LATVJU TRIO KO

Šo koncertu izdevās noklausīties Hamiltonas konservātorijas līdz pēdējai vietas pārpildītajā zālē. Viena bezdelīga gan nenesot pavasari, bet kas gan varēs liegt pakavēties patikamā iedomā, ka Hamiltonā varbūt sākusies latviešu koncertklausītāju renesanse. Kaut šī interese neķļūtu mazāka arī nākotnē, tāpat lai nopietnu koncertu rīkošana būtu arī turpmāk organizāciju vadoņu nodomos, ir mūsu skanŗažu un skaņdaŗu plašākais vēlējums Hamiltonas sabiedrībai.

Latvju trio dibināts jau 1945. g. Augsburgā, un kopš 1950. g. šis stigu ansamblis darbojas Savienotajās Valstīs. Tā vadītājs ir enerģiskais latviešu vijolnieks Viktors Ziedonis. Trio līdzgaitnieki Jānis Ādamsons (čellō) un Valdemārs Meļķis (klavieres). Visus trīs talantīgos latviešu mūziķus pazīstam arī kā solistus, suverēnus sava instrumenta pārvaldītājus ar nenoliedzami izteiktu individuālu mūzikālu personību. Vairāku gadu kopdarbs, kā arī zināms meklētāju nemiers kušķojies panākumiem, līdz ar ko Latvju trio tagad ieskatāms par nopietnu mūzikas atskaņotāju grupu, kas ne vien tīri tehniski, bet arī idejiski cieši saslēgušies kopējā mērķī par latviešu mūzikas, kā arī kamermūzikas vispār cildināšanu un iztulkošanu. Jau sasniegts daudz: viņu repertuārā ir arī T. Ķeniņa Trio (1953.), klavieŗu trio pusdienā Knu tora Ziedoņa mi liecināja p ceļu nākotnē.

(Koncertu d divas prelide ta do-minorā klasiski skaņ gras formas l ne vienmēr laipna gaisma rojās arī kla atrada mūzār tu. Būsim va meta nemier to klausīties ši, it sevišķi s zīmīgā atskaņ rādīja savu s piem., vienlīd to ornamentē sīkās, bet sti smalko pama

Knuta Les slēdza pilnīg iezīmē roman aspektiem. Š laimīgi un iz sevišķi pārli ļā (šūpuļdzie tas pirmajā tais nonakor vest tādā kā ņā, kas visā tāla svitas k Vairāk stilisk daļas, vieglas tikas caurau

Pavisam kas kopskaņa Kalniņa no operas putns," tāpa akmeņu ārij „Fausts" priekšnesum mūzikā, tā retes pieska otrā — šai radnieciņu o

Daudz ves raksturīgāks dojās J. Ķep lēs (E. Ķezbe tē še sniedz šu, dzīvu, dājumu stig mūzika, sap dažu latviešu gadu meklē mantisma ta vieglu roku, va cilvēka, r bijusi mūsu Meka un M atbalsojās a man grūti s vienam pāri, pīša mūzika

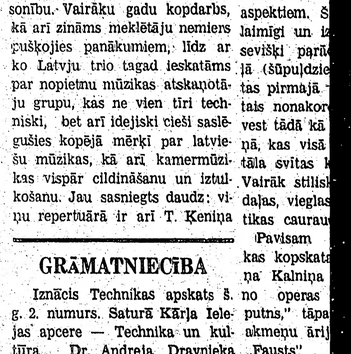

(77. turpinājums)

Istabā ienākusi, Ragņa nebūt nesasita pr steigumā plaukstas (Jērs slepus to bija ce muti šķobidama vilka nost baltos cimdus, p ka tie no kāda pieskāriena puteklainajām pa nām kļuvuši netīri. „Pagrabs paliek pagrabs, bildēm to apkārtu."

„Vai tās nav skaistas? Un visas gluži svai kā nopirku, lai tu te varētu grozīties, tā teik derīgā mākslas gaisotnē," un Antiņš ar le atvēzienu rādīja viešņai savas gleznas.

„Šīm sienām daudz labāk pieskanētu kād Vidzirkstes glezna. Viņš pašreiz no jaunajie modernākais — noklāj visu audeklu vienā krāsā, melnu," kā likās, tad Ragņu pagrab nekas nespēja sajūsmināt. Bet bija par bildē tik lielu naudu, ka būtu varējis to vietā nopir palietotu magoņkoka kumodi ar trisdaļīgu sp

„Nezinu gan, vai rasies cilvēks, kas gri bildi vienā vienādā krāsā, visu melnu. Tad

GRĀMATNIECĪBA

Iznācis Technikas apskats š. g. 2. numurs. Saturā Kārļa Ielejas apcere — Technika un kultūra, Dr. Andreja Dravnieka raksts par degvielu elementu technoloģijas stāvoklī, inž. mech. A. Kroma ziņojums par pasaules spēku sesto konferenci, Dr. ing. B. Skultes raksts par notekūdeņu tīrīšanu mazās vienīgās un inž. J. Leimaņa raksta turpinājums par dzelzceļu būvēm Latvijā. Rakstā apskatītas Rīgas - Ērgļu un Madonas - Lubānas dzelzceļu būves, kas bija pēdīgie šāda veida pasākumi brīvajā Latvijā. Cronikas daļā daudz piemiņas un atceres rakstiņu. Nodaļā — Latvieši techniskā darbā pastāstīts par atsevišķu inženieŗu un techniķu veikumiem visā brīvajā pasaulē. Terminoloģijas vārdnīcā diskusijas par viena otra termina ieviešanu, beigās doti arī daži termini jeb latviskie nosaukumi mežsaimniecībā. Technikas apskats iznāk 4 reizes gadā.

Latvietis komūnistu mute

Latviešu tautas nodevējs Jānis Peive, kuŗš ir krievu koloniālās imperijas t. s. Tautību padomes priekšsēdis un vadīja krievu delegāciju Starptautiskajā parlamentāriešu ūnijas sanāksmē Belgradē, savā runā slavēja Maskavā parakstīto atomizmēģinājumu aizlieguma līgumu. Trīs lielvalstu pūliņos saprāts esot uzvarējis kaŗa bezprātu. Viņš pieprasīja, lai šī parlamentāriešu ūnija atbalsta valstu savstarpējo saprašanos; un iestājās, lai izbeidz vairāku sociālistisko valstu diskrimināciju, parlamentāriešu ūnijā nepieļaujot piedalīties Vācijas krievu okupācijas joslas (ts. DDR) parlamentārieši. J. Peive izteica vēlmi, lai šis forums vēl vairāk nodarbojas ar starptautiskā saspīlējuma izkliedēšanu. Viņš krievu valdības vārdā izteica vēlēšanos, lai nākošo, 55. ūnijas konferenci, 1966. gadā sasauc Maskavā.

Nodevējs J. Peive Belgradē notēloja krievu imperiālistu miera eņģeļa lomu.

P. Dreimanis.

TAGADĒJĀ MIERA POLITIKA

Visos laikmetos nav trūcis politiķu, kas allaž ir runājuši un rakstījuši par mieru, bet tajā pašā laikā ir rūpīgi gatavojušies kaŗam. Arī mūsu dienās tādi politiķi ir Padomju Savienībā. Tie tik centīgi gatavojas kaŗam, ka pat savas plašās zemes iedzīvotājus tur materiālās grūtībās, jo trūkst laika un līdzekļu viņu apgādāšanai ar dzīvē nepieciešamiem priekšmetiem, visus spēkus un izejvielas atvēlot rūpniecībai, kas ražo galvenokārt militārām vajadzībām.

Tomēr viņi apzinās, ka pilsoniskās valstis ir stiprākas par Padomju Savienību militārā ziņā, pie kam tajās ir arī daudz drošāka armijai aizmugurē nekā padomju kaŗaspēkam. Tāpēc gribot negribot jācenšas iemidzināt Rietumu demokratiju sabiedrības un valdību modrību, lai viņas nebaidās kaŗa un negatavojas tam. Tas ir vecais militāristu paņēmiens cīņā par priekšrocībām kaŗa gadījumā.

Ikvienā valsti netrūkst pilsoņu, kas, baidīdamies kaŗa, neuzķertos uz šo maksķeres āķi. Tādi gan nedrīkst būt valdību locekļi, kuŗiem jāorientējas visādos apstākļos un jāpazīst dažādu saukļu sludinātāji. Mūsu dienās ne tikai valsts viŗi, bet arī ikviens pilsonis daudzkārt ir varējis pārliecināties, cik viltīgi ir bijuši komūnistu dzīves vadītāji un cik bieži viņi ir aizmirsuši savus solījumus un lauzuši līgumus. Tāpēc nav grūti atminēt viltīgo politiķu nodomus un mērķus. Diemžēl, dzīves reālitātē dažādu iemeslu dēļ ir citādi.

Laikā, kad gandrīz visas nekomūnistiskās valstis atsakās no savām kolonijām, Padomju Savienība un citas komūnistiskās valstis visiem spēkiem un līdzekļiem cenšas arvienu jaunas zemes pakļaut savai varai vai izveidot tajās komūnistisko dzīves iekārtu. Propagandējot miermīlīgu sadzīvošanu ar demokratijām, komūnisti visās pilsoniskās valstīs ar dažādiem paņēmieniem un līdzekļiem mēģina pilsoņus noskaņot par labu komūnismam un organizē spēkus, kuŗu uzdevums ir izdevīgā brīdī rīkot izpausmēm, tad skaidrs, ka te nav cīnīšanās ar donkichotiskām vējdzirnavām, bet ar nopietnu pretinieku. Un visas tās neliešās koncesijas, kuŗas kopš Staļina nāves ir kļuvušas pieejamas arī latviešiem, taču nav nākušas no Staļina pēcteču labās un mīkstās sirds, bet tās ir neatslābstošās psiholoģiskās pretestības iznākums.

Neraugoties uz to, ko viens vai otrs Rietumu valstsvīrs Maskavā runā vai sola, šī pretestības kustība iet dziļumā un vēršas plašumā. Cilvēki, kas sākuši domāt par brīvību, nav piespiežami nedomāt. Polijas puskomūnisms un amnestijas Ungārijā nav rietumu preses vai diplomātijas nopelns, bet pašu šo tautu vitālās enerģijas panākums. Vai mums nebūtu laiks šos jautājumus izdebatēt pašiem, iekāms prasām atbildes no citiem. Laiks saēd ne vien akmeni, bet arī komūnisma diktatūru.

Iemesli ir citādi.

Laikā, kad gandrīz visas nekomūnistiskās valstis atsakās no savām kolonijām, Padomju Savienība un citas komūnistiskās valstis visiem spēkiem un līdzekļiem cenšas arvienu jaunas zemes pakļaut savai varai vai izveidot tajās komūnistisko dzīves iekārtu. Propagandējot miermīlīgu sadzīvošanu ar demokratijām, komūnisti visās pilsoniskās valstīs ar dažādiem paņēmieniem un līdzekļiem mēģina pilsoņus noskaņot par labu komūnismam un organizē spēkus, kuŗu uzdevums ir izdevīgā brīdī rīkot

Imants Sakss.

KSENIJAS BRANTES UN LATVJU TRIO KONCERTS HAMILTONĀ

Šo koncertu izdevās noklausīties Hamiltonas konservātorijas līdz pēdējai vietas pārpildītajā zālē. Viena bezdelīga gan nenes sot pavasari, bet kas gan varēs liegt pakavēties patīkamā iedomā, ka Hamiltonā varbūt sākusies latviešu koncertklausītāju renesanse. Kaut šī interese nekļūtu mazāka arī nākotnē, tāpat lai nopietnu koncertu rīkošana būtu arī turpmāk organizāciju vadoņu nodomos, ir mūsu skaņražu un skaņdaru plašākais vēlējums Hamiltonas sabiedrībai.

Latvju trio dibināts jau 1945. g. Augsburgā, un kopš 1950. g. šis stīgu ansamblis darbojas Savienotajās Valstīs. Tā vadītājs ir enerģiskais latviešu vijolnieks Viktors Ziedonis. Trio līdzgaitnieki Jānis Ādamsons (čellō) un Valdemārs Meļķis (klavieres). Visus trīs talantīgos latviešu mūziķus pazīstam arī kā solistus, suverēnus sava instrumenta pārvaldītājus ar nenoliedzami izteiktu individuālu mūzikālu personību. Vairāku gadu kopdarbs, kā arī zināms meklētāju niemiers pušķojies panākumiem, līdz ar ko Latvju trio tagad ieskatāms par nopietnu mūzikas atskaņotāju grupu, kas ne vien tīri tehniski, bet arī idejiski cieši saslēgušies kopējā mērķī par latviešu mūzikas, kā arī kamermūzikas vispār cildināšanu un izpulkošanu. Jau sasniegts daudz: viņu repertuārā ir arī T. Ķeniņa Trio (1953.), kā arī J. Mediņa II klavieru trio (1960.). Arī šīnī pēcpusdienā Knuta Lesiņa un Viktora Ziedoņa svītu atskaņojumi liecināja par tikpat apņēmīgu ceļu nākotnē.

Koncertu ievadīja Kuperēna divas prelūdes un Vivaldi sonāta do-minorā. Šo vecmeistaru klasiski skaidrai mūzikai, stingras formas ložatā, piemīt kāda, ne vienmēr vārdos pasakāma, laipna gaisma, kuŗa tūlīt atstarojās arī klausītāju uztverē un atrada mūzām lebvēlīgu akcentu. Būsim valsirdīgi: mūsu laikmeta nemierīgās paaudzes var to klausīties ilgi un neapnikuši, it sevišķi šī Latvju trio priekšizmīgā atskaņojumā. Te mūziķi rādīja savu spēju augstumus, kā, piem., vienlīdzīgo saspēli, korrekto ornamentāltechniku, precīzas sikās, bet stilā iederīgās pauzes, smalko pamatjūtoņu.

Knuta Lesiņa Svīta mūs pārsliedza pilnīgi citā pasaulē, ko iezīmē romantisms ar visiem tā aspektiem. Šajā romantismā ir laimīgi un izdevušies brīži, kas sevišķi parādās svītas vidusdaļā (šūpuļdziesmā). Turpreti svītas pirmajā daļā pārāk akcentētais nonakords mūs mēģina pavest tādā kā sentimentālā noskaņā, kas visā visumā diezgan patāla svītas kopējai koncepcijai. Vairāk stiliski izturētas pārējās daļas, vieglas un trauslas romantikas cauraudumā.

Pavisam tālu no kamermūzikas kopskata mūs attālināja Jāņa Kalniņa Lolitas dziedājums no operas „Lolitas brīnumputns," tāpat Margaretas dārgakmeņu ārija no Guno operas „Fausts" Ksenijas Brantes priekšnesumā. Pirmajā ārijā kā mūzikā, tā priekšnesumā operetes pieskaņa diezgan jūtama, otrā — šai mūzikai vieta tikai radniecīgu operu āriju ciklā.

Daudz veselāks, pilnīgāks un raksturīgāks priekšnesums veidojās J. Ķepīša Solveigas vēstulēs (E. Ķezberes). Ksenija Brante še sniedza tekstam atbilstošu, dzīvu, pārliecinošu dziedājumu stīgu trio atbalstā. Šī mūzika, saprotams, ir piemērs dažu latviešu komponistu 30-to gadu meklējumiem, jaunas romantisma takas mīdot. Gan ar vieglu roku, bet toreiz vēl brīva cilvēka, rakstīta, tā vēl nesen bijusi mūsu dziedātājām viņu Meka un Medina. Vai šī mūzika atbalsojās arī klausītāju sirdīs, man grūti spriest. Nedarot nevienam pāri, konstatēsim, ka Ķepīša mūzika var vēl tomēr ieņākt kaut kā tiek galā ar t. s. kadencas problēmu tautas dziesmas sajūgā. Jādomā, ka te viņam palīdzējusi kāda veselīga intuicija. Nākotnē derētu ierobežot tautas dziesmu meldiju skaitu, vairāk vērības piešķirot tematiskam izstrādājumam un apdarei; citādi viegli ieslīdēt popuriju formā. Svītu atskaņojums mūzikāli pilnasīnīgs, atkārtotū uzsvešot labu ansambļa saliedējumu, tāpat Ksenijas Brantes tautas dziesmai atbilstošo, tīkami atturīgo dziedājumu. „Bij man vienas rozes dēlī" gan nepiemērota soprāna balsij, te sadzirdējām arī mazu pārpratumu beidzamajā pantā.

(Nobeigums 8. lpp.)

Zeltīte Avotiņa

DOMAS

Apmetas manas domas
Uz tava sliekšņa
Un neiet vairs prom.

Jau pieneņu pūkainās sēklas
Aiznēsā gaiss,
Jau vanagu dzirnieni
Sudrabojas
Briezdamas plānās pākstīs.

Bet manas domas
Uz tava sliekšņa
Paliek un gaida.

Cik dienu vēl laika
Līdz salnai?

GRĀMATNIECĪBA

Iznācis Technikas apskats š. g. 2. numurs. Saturā Kārļa Ielejas apcere — Technika un kultūra, Dr. Andreja Dravnieka raksts par degvielu elementu technoloģijas stāvokli, inž. mech. A. Kroma ziņojums par pasaules spēku sesto konferenci, Dr. ing. B. Skultes raksts par notekūdeņu tīrīšanu mazās vienībās un inž. J. Leimaņa raksta turpinājums par dzelzceļu būvēm Latvijā. Rakstā apskatītas Rīgas – Ērgļu un Madonas – Lubānas dzelzceļu būves, kas bija pēdīgie šāda veida pasākumi brīvajā Latvijā. Cronikas daļā daudz piemiņas un atceres rakstiņu. Nodaļā — Latviešī techniskā darbā pastāstīts par atsevišķu inženieŗu un techniķu veikumiem visā brīvajā pasaulē. Terminoloģijas vārdnīcā diskusijas par viena otra termina ieviešanu, beigās doti arī daži termini jeb latviskie nosaukumi mežsaimniecībā. Technikas apskats iznāk 4 reizes gadā.

KARĻA MEDŅA GLEZNU IZSTĀDE ČIKĀGĀ

Čikāgas latviešu biedrība 1963./64. gada izstāžu sezonu atklāja ar Kārļa Medņa gleznu skati. Izstādē mākslinieks parādīja 29 darbus. Lietādams eļļas gleznojumos citādus materiālus, kā esam pieraduši redzēt, un jaukdams technikas, viņš visumā savos darbos panāk teicamu telpiskumu. Viens no izteiksmīgākajiem gleznojumiem ir Pēc lietus, tam līdzvērtīgs arī Pie jūŗas. Šiem darbiem un vispār vairumam kopnoskaņa ir pelēcīgi brūngana ar dažiem spidīgiem melniem vai baltiem akcentiem, piem., Klusā daba un Vasaras ziedi. Pēdējos saskatāms japāņu sižets ar bambusa niedŗu siluetiem un apdari. Japāniskais, krītoša piliena veidīgais otas pieskāriens atrodams jo daudzos Medņa darbos gan klusās dabās, gan ainavās. Lai gan izstādītos darbos aukstā gamma pārsvarā, redzami tomēr arī spilgti pretstati, kā Dziesmu svētki, kur dominē oranžs, sarkans un priekšplānā violets. Tāpat arī darbs Krēsla ir spēcīgi krāsains.

Ir interesanti redzēt kāda cita kontinenta latviešu mākslinieka darbus, kuŗos, kaut gan sveša skola un citu tautu ietekme, latviskais rokraksts tomēr nav izdzēsams.

.A. Š.

Indra Gubiņa

RODĒNA SKULPTŪRAS

C. E. Slatkina mākslas galerija Ņujorkā noorganizēja ceļojošo Rodēna (Auguste Rodin, 1840.—1917.) darbu izstādi, kas viesosies 12 Ziemeļamerikas galerijās. 26. septembrī Toronto pilsētas galva Donalds D. Sammervills (Donald D. Summerville) atklāja šo izstādi Toronto Mākslas galerijā (The Art Gallery of Toronto), kur redzami šīs 19. g. s. ievērojamākā skulptora 56 skulptūras un 38 zīmējumi. Daudzus darbus izstādei aizdevis Rodēna mūzejs, Parīzē, un šī ir pirmā izstāde Kanadā ar tik plašu Rodēna darbu klāstu.

Rodēns bija impresionistu laika biedrs, un tāpat kā impresionisti - gleznotāji, Rodēns bija nodarbināts ar gaismas problēmām. Dzimis un audzis Parīzē, izglītojies tur, kā arī Beļģijā, apmeklējis Italiju, kur varenās Mikelandželo skulptūras Rodēnu ļoti ietekmēja, viņš tomēr palika individuālists. Sākumā noraidīts, Rodēns tomēr ātri vien ieguva izcilu vietu starp ievērojamākiem mākslinieķiem, un vairāki mākslas vēsturnieki viņu dēvē par spējīgāko skulptoru pēc Mikelandželo, kaut gan daži pārmet Rodēna nevērību pret materiālu, kuŗā viņš strādā. Rodēna bronzas statujas bieži vien veidotas tā, it kā skulptūras virsma nebūtu vis ciets materiāls, bet viegli veidojams māls. Nepārspējama ir Rodēna māka cietā materiālā atveidot cilvēka ķermeni tā, it kā tas būtu dzīvs. Tā pēc viņa pirmās patstāvīgās skulptūras Bronzas laikmets izstādīšanas 1877. gadā mākslinieku apvainoja, ka bronzas nolējumu tas izdarījis no cilvēka. Samazinātā variantā Bronzas laikmets tagad ir redzams Toronto mākslas galerijā, kur izstādīti arī daudzi citi plaši pazīstami darbi, gan to studijas.

Rodēna skulptūras nav sastingušas, nedzīvas, bet tās it kā runā uz skatītāju, kustas. Rodēns izvairījās savas skulptūras pilnīgi pabeigt, viņš mēģināja tajās iedzīvināt kustības momentu, to brīdi starp vienu ķermeņa stāvokli un nākošo. Modelējot skulptūras virsu, Rodēns ar iespiedumiem un izciļņiem panācis gaismas vibrēšanu, kā arī liek skatam ritmiski kustēties no viena zināma punkta skulptūrā uz otru, un šo skata virzīšanās laiku izveidojot par kustības illūziju telpā. Raksturīga šādai kustībai ir ejošā cilvēka studija un pamazinātā versijā Sv. Jānis.

Rodēnu vienmēr nodarbināja cilvēku roku studijas. Šajā izstādē ir vairākas šādas nelielas studijas, kas būtībā nav izstādīšanai domātas, kuŗas Rodēns pats lietoja dažādo roku un to kustību vērošanai. Tās nav anatomiski pareizi veidojumi, bet šo roku uzdevums ir izteikt pārdzīvojumu. Tā skulptūrā Pazudušais dēls rokas apzināti pārspīlētas, bet tās netraucē skulptūras harmonisko vienību, tās pat neliekas neproporcionālas. Mistisks un apbrīnojams ir Dieva rokas veidojums, tāpat kā Katedrāle, kuŗu, kā varētu domāt, neveido divas dievbijīgas, lūgšanā saliktas rokas, bet divas labās — sievietes un vīrieša rokas, saskardamās ar pirkstu galiem, it kā pārņemdamas viena no otras dzīvības spēku.

Dažādos lielumos ir Rodēna studijas vairākiem pieminekļiem, no tām taisīts bronzas nolējums. Šajos nepabeigtajos darbos vietām vēl redzami mākslinieka pirkstu nospiedumi, un, ja tā var teikt, šīs studijas ir manuskripts, kas palicis un ko tagad mēs varam ar cienību aplūkot.

Samērā traģisks ir Rodēna monumentālo, pasūtināto darbu liktenis: tā Klōda Lorēna piemineklis vairākkārtīgi tika pārveidots un piemērots saskaņā ar Nansi pilsētas valdes pieprasījumu, Kalē pilsoņi — šis monumentālais, kompozicijā un izteiksmē revolūcionārais darbs — tika atraidīts, un Domātājs, kam bija paredzēta vieta virs durvīm Dekorātīvās mākslas skolā, Rodēna iecerētajā, lielskajā darbā „Elles vārti", tagad ierādīta vieta Parīzē Panteona priekšā. (Mazākā versijā Domātājs ir pašlaik Toronto mākslas galerijā.) Balzaka pieminekli, kas būtībā ir abstraktās skulptūras ievadījums, pasūtinātāji noraidīja. Un tomēr, pēc visām šīm neveiksmēm, Rodēns turpināja savu individuālo attīstības ceļu, radīdams skulptūrā jauna veida mākslu — fragmentu kā pabeigtu darbu. Mikelandželo nepabeigtie darbi ietekmēja Rodēnu, bet viņš šo nepabeigto pieņēmumu izveidoja, izceldams fragmentu, kas dažkārt pabeigts līdz naturāliskai pilnībai.

Rodēns daudz strādāja marmorā, bet Toronto mākslas galerijā pašlaik ir tikai viena marmora skulptūra, Ieva, kas ir Torontō mākslas galerijas īpašums. Toronto latviešiem vajadzētu labi pazīt arī Rodēna Ādamu (jeb Cilvēka radīšana), kas ik dienas stāv ārpus galerijas pie galvenās ieejas.

Izstādes izkārtojums, kaut gan tas bija saistīts ar zināmām problēmām, ir labi izdevies. Redzamas vairākas studijas „Elles vārtiem", kas, protams, nav paredzētajā novietojumā, kur tās mākslinieks bija iecerējis, jo „Elles vārti" tālāk par šīm studijām netika izveidoti. Šīs nelielās skulptūras ir interesantas un ekspresīvas kompozicijā. Rodēns ar cilvēka ķermeni spēja izteikt visu.

Gar sienām izkārtoti Rodēna zīmējumi, studijas kustībām, dažreiz skulptūrām. Arī zīmējumos Rodēns parāda savu apbrīnojamo spēju ar dažām līnijām radīt pilnīgu, it kā taustāmu ķermeņa illūziju.

Rodēna vārds un darbi ir pazīstami visā pasaulē, un tagad šo izdevību redzēt vienkopus daļu viņa darbu nevajadzētu palaist gaŗām neizmantotu. Izstāde atvērta Toronto Mākslas galerijā līdz 20. oktobrim.

MĀKSLAS CHRONIKA

Līdz 6. oktobrim augšstāva Toronto Mākslas galerijā ir gaumīga un vērtīga zīmējumu izstāde, kuŗā sakārtoti šīs galerijas īpašumi. Šajā izstādē redzami daži 18. g. s. Eiropas mākslinieku darbi (Vatō, Guardi), kā arī beļģa Ensora zīmējums, un pirmoreiz izstādīts holandieša Mondriana zīmējums. Reprezentēti arī skulptūrālie zīmējumi (H. Mūra, B. Hepvorsas u. c.) un kanadiešu iecienītās „septiņu grupas" mākslinieku darbi.

VELSAS MILITANTĀ SOCIĀLISTA BIOGRAFIJA

„ANEURIN BEVAN" by Michael Foot, Macgibbon Kee (Kanadā — Ambassador Books, Ltd.). izdevums, 536 l.p.p., cena — $9.50.

Mirušais angļu „kreisais sociālists" Bevans, ja tā viņu vārētu apzīmēt, bija visai spilgta parādība angļu strādnieku partijas, vēsturē, pateicoties viņa pastāvīgam karam ar V. Čerčilu. Apskatāmā grāmata ir biografijas pirmais sējums, kas aptver laiku no 1897. līdz 1945. g. Viņa domām, protams, var nepiekrist, bet nevar noliegt, ka viņam bija daudz īpatnēju domu. Katrā ziņā grāmata ir vērtīgs vēstures materiāls.

A. Rodēna skulptūra „Dieva roka".

TEODORS ZELTIŅŠ

Antiņš modina Ameriku

Mākslinieka G. Tilkiņa vinjete.

(77. turpinājums)

Istabā ienākusi, Ragna nebūt nesasita priecīgā pārsteigumā plaukstas (Jērs slepus to bija cerējis), bet muti šķobidama vilka nost baltos cimdus, pamanījusi, ka tie no kāda pieskāriena putekļainajām pagraba sienām kļuvuši netīri. „Pagrabs paliek pagrabs, lai kādām bildēm to apkārtu."

„Vai tās nav skaistas? Un visas gluži svaigas. Nupat kā nopirku, lai tu te varētu grozīties, tā teikt, tev piederīgā mākslas gaisotnē," un Antiņš ar lepnu rokas atvēzienu rādīja viešņai savas gleznas.

„Šīm sienām daudz labāk pieskanētu kāda Sigurda Vidzirkstes glezna. Viņš pašreiz no jaunajiem ir vismodernākais — noklāj visu audeklu vienā krāsā, piemēram, melnu," kā likās, tad Ragnu pagraba dzīvoklī nekas nespēja sajūsmināt. Bet bija par bildēm izdevis tik lielu naudu, ka būtu varējis to vietā nopirkt drusku palietotu magoņkoka kumodi ar trīsdaļīgu spoguli.

„Nezinu gan, vai rasies cilvēks, kas gribētu pirkt bildi vienā vienādā krāsā, visu melnu. Tad jau — uz tādas neko nav iespējams saredzēt, gluži kā naktī," par tādu nedzirdētu mākslu izbrīnījies, iesaucās Antiņš.

„Kaķu acis naktī redzot daudz labāk nekā dienā. Kas zina, kas jāskatās, tas saskatīs. Bet — tas būtu galīgi bezcerīgs pasākums — sākt ar tevi par tādām lietām runāt," Ragna ierobīja lūpu kaktiņos pārākuma smīnīņu un novilka kostīma jaku, kas bija zaļganā ābolu krāsā, atsegdama gaiši iesārtenu blūzi caurspīdīga papīra plānumā. Nudien, viņa visa izskatījās tik skaista kā ābols, kuŗā patiktos iekosties katram nerātnam zēnam.

Antiņš, protams, tāds nerātnīpnieks nebija un tāpēc nezinīgs mīņājās istabas vidū, skatoties, kā Ragna izklāj uz krēsla atzveltnes zaļo kostīma jaku. „Vai es kaut ko tev varētu piedāvāt — es domāju — kādu atspirdzinātāju dzērienu?"

„Spirgta es esmu tāpat. Bet putekļainajos tava pagraba gaiteņos maldoties, līdz atradu tavu kurmja alu, jūtos drusku pieputējusi, derētu izskalot muti. Un tā ka nekā stiprāka tev mājās nebūs, dod kādu sulu vai limonādi, jo piena vecumam esmu jau tikusi pāri..."

„Kādu tu gribi?" jestri atsaucās Antiņš. „Man sulas ir visādas — ābolu, apelsīnu, ananāsu, aprikozu, vīnogu..."

„Vīnogu. To dzerot, vismaz var iepriecināties ar illūziju, ka ieņemi sevī dusošu vēl neatmodinātu vīna dvēseli..."

Kad Jērs ar sulu glāzēm atgriezās no virtuves, Ragna, kurpes nometusi un kājas zeķēs zem sevis parāvusi, jau sēdēja viņa gultā (tā tiešām bija mikstāka par krietni apdeldētās drānas krēsliem) un nu it nopietna apskatījās gleznās: „Tev laikam naudas netrūkst, ka vari tik izšķērdīgi atbalstīt mākslu?"

„Esmu savus Amerikas gadus farmā, kur viss man bija par brīvu, dzīvojis ļoti taupīgi, tāpēc tukšinieks neesmu," Antiņš valsirdīgi atzinās un atsēdās krēslā, lai varētu no istabas vidus Ragnā ērti skatīties, kā skaistā gleznā.

„Nu, tad tiešām esi savam nopietnajam nolūkam ne mazāk nopietni sagatavojies..."

„Kādam nolūkam?"

„Pats nesen izsludināji avīzē un nu vairs nezini..."

„Ak tā. Precību..." Antiņš juta, ka nosarkst, bet pats nesaprata, kāpēc. Precēšanās tak nebija lieta, no kuŗas būtu jākaunās.

Ragna to laikam pamanīja, jo izspurca īsu smiekliņu: „Vai tagad tu savus ieskatus esi mainījis vai domā mainīt, pēc dažu mēnešu nodzīvošanas Ņujorkā?"

„Kā tu to domā? Kādā virzienā?"

„Tādā, ka vari pie sievietes iet vai ļaut tai nākt pie sevis — arī bez kādiem nopietniem nolūkiem..."

„Nē, ne mūžam! Šai nopietnajā punktā es savus uzskatus neesmu mainījis un nedomāju mainīt."

„Tiešām?"

„Kā es te..." Antiņš jau gribēja sacīt „stāvu", bet tā ka patlaban viņš nestāvēja, tad apdomājies teica: „...sēdu."

„Tad arī es tev varētu būt — tāds nopietna nolūka mērķis?"

Un Ragna skatījās tik tumšu bezdibeņu aoīm, ka Antiņš juta savādi notirpstam sirdi, it kā viņam pēkšņi draudētu iekrišana un pazušana šo bezdibeņu tumsā. Vai nebija gatavais ģeķis, tā iztrūcinādamies no laimes? Tik skaidrs un taisns jautājums tak varēja nozīmēt tikai vienu... Nē, to nu gan nedrīkstēja ļaut pamanīt, ka būtu no laimes nobijies. Tāpēc tagad mēģināja runāt iespējami mierīgā balsī, drošības pēc gan nolikdams rokā turēto glāzi uz galdiņa, jo tā diezko stingri pirkstos vairs neturējās, un vīnogu sula, uz biksēm uzlijusi, varētu atstāt nelādzīgus, neizmazgājamus plankumus: „Jā — tu man — esi — tāda esi. Bet es — nezinu, nezināju, gribētu zināt, vai arī tev —tāds esmu, varētu būt..."

(Turpinājums sekos)

Iznākusi jauna grāmata

JONASS MIESNIEKS

KVIŅĶU ĶALNS

13 noveles.

Pieprasiet savā grāmatnīcā.

Latvieši Kanāda

LATVIJAS UNIVERSITĀTES GADA SVĒTKI LONDONĀ

Korporāciju kopas nīkotie Latvijas universitātes dibināšanas 44 gadu atceres svētki izvērtās par jo lespaidīgu un jauku vienības apliecinājumu starp mūsu tagadējo studējošo jaunatni, vidējo un vecāko paaudzi.

Sarīkojumā bija pulcējušies ap simts apmeklētāju gan no Londonas, Ont., gan no tuvākās un tālākās apkārtnes. No šī skaita ap četrdesmit bija pašlaik studējošie un tikko nesen šīs zemes universitātēs studijas beigušie.

Lielais jauniešu dalībnieku skaits skaidri apliecināja, ka arī tagadējai studējošai jaunatnei ir svēti Latvijas universitātes principi kalpot zinātnei, savai tautai un tēvzemei, kā to skaisti izsaka LU devīze „Scientiae et Patriae".

Svētkus atklājot, kopas seniors R. Epneris savā uzrunā pakavējās pie LU organizēšanas un dibināšanas posma, atzīmējot grūtības, kādas bija jāpārvar jaunajai mācību iestādei, kā arī izceļot LU panākumus un zinātniskos sasniegumus.

Akadēmisko runu par tematu „Dzīvība un nāve" teica Dr. Velta Černavska. Referente saistoši un interesanti apskatīja mistisko dzīvības un nāves noslēpumu no bioloģiskā, filozofiskā, reliģiskā un medicīniskā viedokļa, atzīmējot, ka, lai gan zinātne ir daudz ko atklājusi dzīvības un nāves jautājumā, tomēr pilnībā ar cilvēka prātu vien tas nav izdibināms. Atzīmējams, ka Dr. V. Černavska ir jauna zinātniece, kura beigusi Rietumu Ontario universitāti ar zelta medaļu un tagad strādā zinātniskā pētniecības darbā jau vairākus gadus Toronto universitātes medicīnas fakultātē.

Sarīkojuma turpinājumā savas nacionāli - patriotiskās dziesmas iejūtīgi un raiti lasīja dzejnieces Indra Gubiņa.

Apmeklētāju vidū bija arī tāļš un cienījams viesis LU mechanikas fakultātes profesors N. Rozenauers, kas tagad ir Sidnejas universitātes profesors un šogad strādā kā vizitējošais profesors Vindzoras universitātē. Savā runā prof. N. Rozenauers salīdzinoši apskatīja studiju un akadēmiskās dzīves apstākļus Austrālijas un Latvijas universitātēs, atzīmējot sekojošas atšķirības: Austrālijas universitātēs nav demokratiskās brīvības, pretēji LU; tur mācības spēkus iecej universitātes pārvalde, kurā pašiem mācību spēkiem nav nekādas teikšanas, studentiem uz pārbaudījumiem jāiet tad, kad tie nozīmēti, bet nevis tad, kad students attiecīgo priekšmetu sagatavojis, un, ja vienā sesijā tas „izkrīt" divos pārbaudījumos, bā tad tas nevar pārbaudījumu likt otrreiz, bet jāatkārto viss gads ar visiem iepriekšējiem priekšmetiem. Profesors Rozenauers vēl sniedza interesantus datus par savdabīgiem studiju apstākļiem tagad Rīgā.

Svētku oficiālo daļu noslēdza tradicionālā „Gaudeamus Igitur". Oldermanis J. Bergmanis pasniedza sarkanas rozes Dr. V. Černavskai, dzejniecei Indrai Gubiņai un prof. Rozenaueram.

Sarīkojums beidzās pēc pusnakts, kad bija izskanējušas daudz skaistu dziesmu un jaunās un vecās kājas izvingrinātas deju soļos.

Visi šķirās pacilātībā, draudzīgi un sirsnībā, un gandarīti bija kā viesi, tā rīkotāji. R. B.

Latvijas universitātes 44 gadu dibināšanas sarīkojuma dalībnieku grupa Londonā, Ont. Uzņēmumā 1. rindā no kr.: Dr. V. Černavska, prof. N. Rozenauers un I. Gubiņa. 2. r.: J. Grāvītis, R. Epneris un J. Bergmanis.

ANTONU GRIZĀNU AIZVADOT

Pagājušā trešdienā Vindzoras pilsētas kapos bija pulcējušies ap 200 latviešu no Vindzoras, Detroitas, Catamas, Toronto u. c. vietām, lai teiktu ardievas sirsnīgam un vienmēr atsaucīgam tautietim Antonam Grizānam. Aizgājējs bija tā sauktais veckanadietis. Dzimis 1899. g. Asūnes pagastā. Pirmā pasaules kara un revolūcijas virpuļi jaunekli aizrāvuši tālu Krievijā. Pēc kara atgriezies Latvijā, G. nokalpoja obligāto kara dienestu un, meklējoties pēc plašākiem apvāršņiem, 1927. g., kopā ar jelgavnieku un liepājnieku grupu izceļoja uz Kanadu.

Šeit jauniebraucēju izgājuši cauri depresijas laika grūtībām, strādājot gan ziemeļu mežos, gan raktuvēs, gan būvējot dzelzceļus. Pēc garākas odisejas pa plašo Kanadu apmetušies uz pastāvīgu dzīvi Vindzorā, iesaistoties auto rūpniecībā. Neskatoties uz grūtībām un svešo vidi, jauniebraucēji vienmēr uzturējuši latvisko garu un ciešu savstarpēju kontaktu, pallekot vienmēr tuvi draugi.

Kad pēc 2. pasaules kara Kanadā sāka ierasties latviešu bēgļi, tiem Antona Grizāna un viņa draugu mājas durvis bija vienmēr plaši atvērtas. Daudzi jo daudzi ir baudījuši aizgājēja gan morālo, gan materiālo atbalstu. Viņš tūliņ aktīvi iesaistījās latviešu organizēšanas darbā. Vindzoras latviešu sanākšmes bez aizgājēja klātbūtnes nebija iedomājamas. Viņš sirsnīgi balstīja arī centrālo organizāciju mērķus un pēdējās LNAK padomes vēlēšanās bija Vindzoras kandidāts. Ar dzīvu atsaucību visam labam un lielu cilvēcību aizgājējs bija ieguvis atzinību un daudz draugu arī kanadiešu sabiedrībā. Tam labākā liecība bija lielais pavadītāju skaits, kurā piedalījās astoņi garīdznieki. Straujo dzīves ritumu pēkšņi pārtrauca sirds vājums. Nelaikis atstāj atraitni un divas mazgadīgas meitas.

Pēc svinīga sēru dievkalpojuma vietējā katoju baznīcā, ko vadīja 3 garīdznieki, gaŗais bēru gājiens virzījās uz pilsētas kapiem. Tur no aizgājēja atvadījās LNAK valdes priekšsēdis J. Niedra, Vindzoras latviešu biedrības priekšnieks V. Bernāns un Detroitas latviešu pārstāvis S. Rudzītis, noliekot krāšņus ziedus. Bērēs piedalījās un bija netsuši ziedu veltes daudzi jauniebraucēji, kuŗus aizgājējs savā laikā gādīgi ievadījis šejienes dzīvē.

Lai vieglas smiltis tālās zemes kapu kalnā. F. N.

PATEICĪBA

„Mīļš paldies puķu veikala Calla īpašniecei E. Lazdas kundzei par dāvātiem ziediem un A. Grīnberga kungam par dziesmām un mūziku mūsu 28. sept. vakarā. Latviešu strēlnieku b-bas valde.

Latviešu akadēmiskās organizācijas Toronto svētdien, 6. oktobrī, plkst. 6 p.p. YMCAs zālē, 40 College St., rīko Latvijas universitātes gada svētku atceres sarīkojumu.

Akadēmisko runu par temu „Dzīvība un nāve" teiks Dr. V. Černavska.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. 927-5661.
1130 BAY ST.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
NOTARU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS
SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
TORONTO. PL. 9-0266

ANDREJSONS
APDROŠINA.
HI 7-4323

TORONTO
LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO)
CREDIT UNION LIMITED
maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozītiem
izdara visas parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un
atklātas māju hipotēkas. Birojs
atvērts 5 dienas nedēļā.
27 BLOOR ST., E. TORONTO,
TEL. 924-2775,
no pirmdienas līdz piektdienai,
no plkst. 12—8 vakarā.
Sākot ar 15. septembri birojs būs
atkal atvērts sestdienās.

TORONTO

Latviešu akadēmisko organizāciju rīkotajā Latvijas universitātes gada svētku atceres sarīkojumā programmas mūzikālajā daļā piedalīsies pianiste Vera Leinvebere.

TLB drāmatiskais ansamblis 5. oktobrī, plkst. 7,30 vak. Toronto Mūzeja zālē uzvedīs R. Blaumaņa Ugunī. Rež. V. Pukats, dekorātors V. Vare, skatuves iekārtošanu veicis K. Pakrastiņš un apgaismotājs J. Purens.

DV nodaļas gadasvētku atceres biedru vakars ar azaidu notiks sestdien, 5. oktobrī, plkst. 8 vak., nod. namā, 123 Huron St. Priekšnesumos piedalās DV teātŗa aktieŗi ar dziesmām, deklamācijām un humoristiskiem priekšnesumiem.

Latviešu kaŗa invalidu apvienības Kanadas nodaļas biedru pilnsapulce svētdien, 6. oktobrī, plkst. 2 p.p., Lietuviešu namā (Dundas un Ossington). Ieeja no Dundas ielas.

Kritušo kaŗavīru piemiņas zīmes talka pag. nedēļas nogalē bija pulcinājusi ap 10 talcinieku. Talcinieki naski darbojās pie piemiņas zīmes apkārtnes zemes lidzināšanas darbiem. Bija ieradies arī atsaucīgais tautietis A. Dumpis ar savu zemes racēju, veltījot visu sestdienu nepārtrauktām darbam. Darbus vadīja V. Tikiņs un V. Krugers. Piemiņas zīmes tēla uzstādīšana iecerēta oktobŗa gaŗajā nedēļas nogalē, bbet zīmes iesvētes svinības paredzētas svētdien, 10. novembrī, plkst. 2 p.p. Svinībās sagaida ierodamies ciemiņus arī no citām latviešu kolonijām Kanadā un ASV. O. K.

Jaunās Gaitas Literārais kokteilis 19. oktobrī, plkst. 7,30 Sv. Andreja baznīcas zālē. Tanī paredzēta vairāku jauno autoru piedalīšanās. Programmas temats: Jauno dzeja, teikas un farss; tanī būs kā nopietni, tā pavisam jautri darbi. Telpu dekorēšanu uzņēmies T. Ķikauka. Afišas sarīkojumam zīmējis Imants Āboliņš, kuŗš darbojas Star Weekly pie žurnāla grafiskā iekārtojuma. Ieejas kartes šim sarīkojumam iepriekšpārdošanā Calla, Lotus un Venus puķu veikalos.

Hamiltonas latviešu biedrības 15 g. svētkos 12. oktobrī, plkst. 5.30 biedrības namā atklās mākslinieku vienības Latvijas gleznu un skulptūru izstādi. Plkst. 7 ir rakstnieku vakars. Runu teiks LNAK valdes priekšsēdis J. Niedra. Savus darbus lasīs B. Senkēviča, I. Viksna, A. Gailīte, T. Krūka, A. Kundrats, M. Lorbergs un A. Rubulis.

Literārai daļai sekos saviesīgs vakars.

1. oktobrī Latviešu nama organizācijas komitejas prezidijs kopā ar Dr. arch. E. Janišu, konstrukciju inženieri A. Leinasaru un in^2. O. Dzērvīti, kas ir lietpratējs apkures un ventulācijas jautājumos, pārrunāja latviešu sabiedrības īpašumā iegūtā nama 491 College ielā pielāgošanu un paplašināšanu latviešu skolu un sabiedriskās dzīves vajadzībām un vienojās par būvkomisijas izveidošanu šī uzdevuma izplānošanai un vadīšanai.

Latviešu nama organizācijas komitejas prezidiju pārstāvēja E. Skujiņš, K. Suntažs, A. Stikuts un E. Šķobe.

Svētdien, 6. oktobrī, pēc Pļaujas svētku dievkalpojuma plkst. 3 p. p. Sv. Andreja baznīcas draudzes vakars ar rakstnieka A. Rasas priekšlasījumu: „Sieviete - māte A. Brigaderes darbos" Dziedās K. Sūns pie klavierēm E. Timermane. Tējas galds.

2. oktobŗa rītā, 52 gadu vecumā Toronto miris būvuzņēmējs Kārlis Blumbergs.

Nelaikis dzimis 1911. g. 5. augustā, Kūduma pagastā. Viņa tēvs bijis iecienīts amatnieks. Arī Kārlis vēlāk kļuvis būvuzņēmējs savā dzimtā pagastā un Limbažos. Viņš darbojies aizsargu u.c. organizācijās. Beidzis amatniecības kameras kursu. Kaŗa laikā cīnījies latviešu leģiona rindās. Bēgļu gaitas pavadīja amerikāņu zonā, Valkas nometnē, no kurienes izceļoja uz Kanadu. Pēc aizvadītā līguma laika Blumbergs uzsāka būvuzņēmēja gaitas Toronto. Pēdējos 8 gados K. Blumbergu nomāca slimība. Ļaundabīgs audzējs bija par cēloni nāvei.

Aizgājējs mira Skarboro slimnīcā.

K. Blumbergu pēdējā gaitā sestdien, 5. oktobrī, plkst. 10 no rīta, no Elliot sēru nama (Eglinton un Yonge) uz latviešu kapiem izvadīs māc. A. Čops. Pēc aizgājēja sēro dzīvesbiedre Olga, meita Ingrida, dēls ar vedeklu Kanadā un brālis ar māsu Latvijā. O. K.

ZIRGI UN VĀRDI

JAUNĀS GAITAS 3. KOKTEIĻIM TUVOJOTIES

Ikdiena, maizes darbs, steiga. Steiga, ikdiena, maizes darbs. Maizes darbs, steiga, ikdiena. Tad kaut kas noplaukšķ pasta kastītē: tur iemesta JAUNĀ GAITA.

JAUNĀ GAITA? Jā, tur tā plaiksnās ar vēl neredzētu vāku, jūtama drukas smarža. Atveŗas lapas — autori defilē vārdiem — raksts aiz raksta, dzeja aiz dzejas, rinda pie rindas — kā sīpolu virtenes.

UN TAD
reiz gadā, kā kumeliņš, atskrien aulodams sidraba pakaviem

JAUNĀS GAITAS KOKTEIĻIS, šogad jau trešais. (Trīs labas lietas). Tālumā jau var dzirdēt pakavu dimdoņu:

Tik tiešām, kā es šeit pašlaik sēžu, JG Kokteiļa vakarā izlozēs ievērojama mākslinieka gleznu:

Eduarda Dzeņa „ZIRGI," kas novietosies kāda laimīga kokteiļa apmeklētāja istabas redzamā vietā, atklājot savas virtuozās arabeskas, liniju spēli, kustību rotaļu — visu to gaiši ielogotu, acij patīkami patinētu, ilgai aistētiskai baudai sagatavotu.

ZIRGUS izlozēs, un to priecīgā dipoņa skanēs vēl ilgi pēc kokteiļa beigām — tai paliekama vērtība.

Mākslinieks ir gleznu dāvājis izlozei, kas notiks šajā vakarā, kad autori skandēs dzeju dipodijas, kad vārdi slīs kā ātrslidotāji Esplanādē, kā riteņbraucēji Marsā.

Godājamie Kokteiļa viesi:

Dzīvais vārds, mazliet aizkerdamies, plūdīs šajā vakarā un itin priecīgi nolaidīsies pār visu galvām — dzeja, proza un farss meklēs klausītāju atbalsis.

Būs noticis neparastais: drukātais vārds, no papīra lapas atraisījies, zibeņos un nolīs — runādams ar balsi.

Lasīs daudzi, būs dažādība, daudzveidība, būs apaļojumi un šķautnes; būs improvizācijas, būs sēdekļi, būs arī gaisma un tumsa, lielie pretinieki.

Un kad pa zemi švīkos zīda puškis, zināsit:

Sv. Andreja baznīcas augšējā zālē ir iejoņojuši Ed. Dzeņa „Zirgi."

(Varbūt tie kļūs jūsu!)

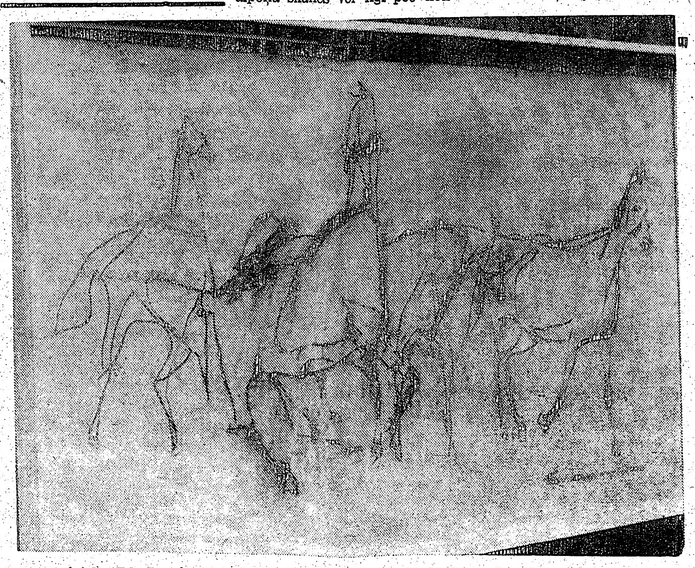

Mākslinieks Ed. Dzenis Jaunās Gaitas sarīkojumam dāvājis vienu no saviem jaunākiem darbiem.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

5. oktobrī, — plkst. 7,30 vak. Royal Ontario Mūzeja zālē TLB Drāmatiskais ansamblis uzvedīs R. Blaumaņa „Ugunī".
6. oktobrī — plkst. 6 p. p. Latvijas universitātes dibināšanas atcere YMCAs telpās, 40 College ielā.
10. oktobrī — First Unitarian baznīcas zālē Antonina Vaivode (kontralts) T. L. Koncertapvienības koncerts.
12. oktobrī — ALT Bostonas ansambļa viesizrāde Eaton auditorija.
19. oktobrī — Jaunās Gaitas trešais kokteilis sv. Andreja baznīcas zālē.
20. oktobrī — Toronto baptistu draudzes 12. gada svētki plkst. 3 Walmer Rd. dievnamā.
25. oktobrī — inženieŗu un tehniķu balle Park Plaza Hotelī, Empress zālē.
26. oktobrī, plkst. 7.30 Latviešu kaŗa invalidu apvienība rīko atklātu „Draudzīgu kaŗavīru vakaru" Jaunajā igauņu deju zālē, 958 Broadview Avē.
26. oktobrī — Studenšu korporāciju kopa Toronto rīko slēgtu tējas vakaru Royal Canadian Curling kluba telpās.
26. oktobrī — TLTA Sestdienas ģimnazijas 10 g. atceres vakars plkst. 7,30 vak. Sv. Andreja baznīcas telpās.
27. oktobrī — plkst. 2 p. p. Garīgs koncerts Jēņa baznīcā.
2. novembrī — Mārtiņu balle Kolumbus zālē. DVT nod. sarīkojums.
2. novembrī — Toronto Latviešu biedrības 15 g. pastāvēšanas jubileja.
3. novembrī — plkst. 5 vak. T. Brilta garīgs koncerts Sv. Andreja baznīcā. Pie ērģelēm Edīte Timermane.
9. novembrī — plkst. 7.30 vakarā Sv. Andreja baznīcas zālē Gaujas gaidu Mārtiņu vakars.
9. novembrī — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde Eaton Auditorium.
14. novembrī — First Unitarian baznīcas zālē Ingrida un Karina Gutbergs (divas klavieres) T. L. Koncertapvienības koncerts.
16. novembrī — plkst. 8 vakarā Massey Hall Latvijas valsts svētku atceres sarīkojums.
23. novembrī, — plkst. 8 vakarā LSAK sezonas slēgšanas balle Ungāru zālē (College St.).
30. novembrī un 1. decembrī — DV Ziemsvētku tirdziņš.
30. novembrī — plkst. 7,30 Lansdowne Assembly Hall Rudens balle ar bazāru, T.L. kafejas vienības sarīkojumā.
30. novembrī — TLB Dižanča 15 gadu jubileja; plkst. 14 priekšnesumi un plkst. 19,30 balle Royal York zālē.
1. decembrī — TLB rīko Sv. Andreja baznīcas telpās plkst. 5 p. p. pianistes V. Leinveberes, baritona J. Cirula un tenora K. Sūnas koncertu.
18. janvārī — apvienotā vīru kora „Viesturs" koncerts un balle lietuviešu bazn. zālē, 1021 College St. W., Toronto.
8. februārī — Masku balle jaunajā Igauņu namā. DV sarīkojums
14. februārī — Latviešu mākslinieku vienības Latvis gadskārtējais karnevāls.
19. martā — plkst. 8.30 Unitarian bazn. zālē Imants Gleške (vijole) un Lilija Gleške (tautas dz.) T. L. Koncertapv. sarīkojumā
2. maijā — plkst. 7,30 Parkdale Collegiate zālē vīru koris Daugavieši no Čikāgas (dir. A. Kupcis) T.L. Koncertapv. sar.

HAMILTONA

5. oktobrī — Ham. latviešu jaunatnes pulciņa Rota rudens balle Rainbow zālē.
12. oktobrī — plkst. 5.30 Hamiltonas Latviešu biedrības 15. gada svētki ar „Latvis" gleznu izstādes atklāšanu un rakstnieku vakaru Latviešu namā 16 Queen St. N.
19. oktobrī — Hamiltonas DV gada svētki.
9. novembrī — plkst. 7 vakarā Hamiltonas Latviešu b-bas dāmu komitejas „Mārtiņu vakars" Latviešu namā, 16 Queen St. N.
16. novembrī — Valsts svētku sarīkojums.
1. decembrī — plkst. 6 v. TLB ansambļa viesizrāde R. Blaumaņa „Ugunī" YMCAs zālē 79 James St. S.

SV. KATARĪNES

9. novembrī — plkst. 7.30 vakarā DV sarīkojums Atlanta klubā.

LATVIJAS UNIVERSITĀTES 44. PA
ŠANAS ATCERES AKTS ŅUJOR

28. septembrī Barbizon Plaza zālē bija pulcējis daudz apmeklētāju, kas interesējās par kultūras jautājumiem un kam tuva mūsu universitāte. Patīkami, ka starp tiem redzēja arī jaunatni. Daudzi viesi bija ieradušies no Ņujorkas tuvākās un tālākās apkārtnes. Uz skatuves bija klāts un ziediem un svecēm rotāts galds goda viesiem; pie tā vietas ieņēma visu mūsu 3 Latvijas augstskolu pārstāvji: LU prof. P. Starcs un prof. Rafaelis, Mākslas akadēmijas prof. A. Annus un Latvijas Valsts konservātorijas mācības spēks A. Šturms, kā arī tālais un dziļi cienījamais ciemiņš prof. Ludis Bērziņš un studentu organizāciju pārstāvji.

Abās malās skatuvei bija novietoti Sav. Valstu un Latvijas karogi.

Aktu atklāja prof. P. Starcs, aizrādīdams, ka to šorejz rīko visas 16 latviešu akadēmiskās organizācijas, tā pierādīdamas labu sadarbību un cieņu mūsu akadēmiskām mākslas iestādēm. Reizē ar LU gada svētkiem varam atcerēties arī Rīgas Politehniskā institūta 100 gadu svētkus.

LU bijuši Latvijas pastāvēšanas gados immatrikulēti 25.000 studentu, no kuriem diplomus ieguvuši apm. 10.000, kas norāda uz Latvijas augsto kultūras un zinātnes līmeni.

Labi, ka mūsu universitātes agrākiem mācības spēkiem un absolventiem nodibinājusies sirsnīga sadarbība ar šī laika studējošo jaunatni un viņu organizācijām.

Pēc Skaidrītes Princes nodziedātās Sav. Valstu himnas un kopīgas Dievs, svētī Latviju klausītājus iepriecināja prof. V. Klīves interesantais referāts — „Latviešu kultūras saglabāšanas problēma". Prof. P. Starcs viņam sirsnīgi pateicās par vērtīgo referātu, aizrādīdams, ka prof. V. Klīve savā ziņā sasniedzis zinātnisku rekordu, būdams visjaunākais referents, kēds līdz šim uzstājies LU aktos.

Programmas 2. mazs, labā stilā s certs, kuŗā 3 J. Vī Kalniņa dziesmas techniski droši atsk rīte Prince piekļ Dzirkales - Cennes vadījumā. Pēc iz devām (J. Zēlīša tevi paļāt) abas kā pateicību saņē dalībnieki ar viesie kavējās kopīgās p bizona Plazā omul

PA MŪŽA
KĀPNĒ

Uz 60 mūža gadi pidos, Mičigenā, jās virsleitnants J Viņš dzimis 1903. Priekuļos pie Cēsī vasarī beidzis Cēs valsts vidusskolu u vijas kaŗa skolu, nējis 9. Rēzeknes pils kājnieku pulk tekus militāram di pildījis Cēsu gar nieka adjutanta p darbojies par fizis nas un militārās a lotāju. 1939. g. Vīestura ordeni. kaŗa laikā darbojo lecirkņa priekšnie pulkveža Veisa ba bīvpulkā kā rotas Vācijas trimdas p dziņš studējis Ba tātē lauksaimniecī Grand Rapidos, g dzīvu līdzdalību laukā, būdams latv valdē, Latvijas ka gušo virsnieku ap porāciju kopas Daugavas Vanagu dējo ar nelielu pā vadījis vairākus g viņa darbu šinī o centrālā valde vi atzinības rakstu.

Reizē ar mūža Radziņš ar dzīves skatās uz 30 lau gadiem. Ģimenē a ļi. Atceres gadī sveica DV apvien M. Jansons un p draugu ar veltīm pieder pie korp. saimes.

ROCESTRA

18. septembrī 8 miris Hermanis Laudonā, dzirnav izstaigājis 1. pas jas atbrīvošanas kus, bet, miera ties, uzsācis ierē vijas bankā, k līdz 1941. gadam, bija arī Jānis Ābrams vecā ad vokāta Spitigļū lomā un Alberts Melderis pulkveža Česnija lomā. Ar uzslavu jāpiemin Ineses lomas tēlotāja Aina Kalniņa. Kaut gan brīžam lugā pazibēja labi momenti, kopīgais tēlojums tomēr nepārsniedza amatieŗu līmeni. Dažkārt lugas saturs paglāba aktieŗu tēlojumu. Automātiska teksta noskaitīšana vēl nav tēlojums, lomā arī jāiejūtas. Atzīstama tomēr montreāliešu strādāt griba un uzņēmība doties uz Ņujorku.

Pēc katra cēliena bija jāmaina dekorācijas, un ainas reizes starpbrīžī ilga turpat pusstundu.

Katru cēlienu ievadīja mūziska, droši vien, lai skatītājs iejustos lugas darbībā. Lugas latviskoko tulkojumu nevarēja atzīt par teicamu, bija vēlams latviskāks stils un precīzāka vārdu izvēle tulkojumā. Saturs arī pēc 70 gadiem lugā aizvien vēl interesants.

Izrāde notika Ņujorkas DV apvienības sarīkojumā un bija pulcinājusi ap 400 apmeklētāju.

Ezītis

ČARLIJA KRUSTMĀTE ŅUJORKĀ

Montreālas latviešu teātris viesojās Ņujorkā ar komēdiju Čarlija krustmāte.

Skatītājiem luga patika. Labākais tēlotājs bija režisors Gunārs Vērenieks lorda Beberleja lomā, bet viņš jau ieskatāms par profesionālu aktieri, jo piedalījies vairāku lugu uzvedumos Montreālā. Viņa tēlojums pārliecina. Iedzīvojies savā lomā bija arī Jānis Ābrams vecā advokāta Spitigļū lomā un Alberts Melderis pulkveža Česnija lomā. Ar uzslavu jāpiemin Ineses lomas tēlotāja Aina Kalniņa. Kaut gan brīžam lugā pazibēja labi momenti, kopīgais tēlojums tomēr nepārsniedza amatieŗu līmeni. Dažkārt lugas saturs paglāba aktieŗu tēlojumu. Automātiska teksta noskaitīšana vēl nav tēlojums, lomā arī jāiejūtas. Atzīstama tomēr montreāliešu strādāt griba un uzņēmība doties uz Ņujorku.

Aizgājēju no B ma izvadīja māc daloties ļoti kup pulkam. Pēdējās draudzes priekšn nis, bet no dān Rence.

Gaŗā mūža gā grimis vairāku viņam bija liels ko viņš bija ie vām rakstura p bām. 21. septemb vietējos Mt. Hop jējs šai saulē ats bērnus, mazbēr ģimeni.

Vēlos pirkt sekojošus Andrieva Niedr
1. Teoloģisko atziņu sakopojumu.
2. Rokas grāmatu iesvētāmiem.
3. Tautas nodevēja atmiņas.
4. Tā tās lietas tika darītas.
5. Kopotus rakstus (pēdējo izd.).
Rakstīt: Mr. P. K. KALNIŅŠ, 1635 N. ORCHARD ST., CHICAGO, ILLINOIS, 60614, U. S. A.

GENERĀLKONSULS
Ir. R. N. BRYSON
Toronto, tel. 927-5661.
1130 BAY ST.

KONSULS
VILIS TOMSONS
el. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
210 VICTORIA AVE., APT. 16.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
5 Ferrier Ave., Toronto
pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

V. BEBRIS
APDROSINĀŠANAS
SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
ORONTO. PL. 9-0263

ANDREJSONS
APDROŠINA.
HI 7-4323

TORONTO
LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO)
CREDIT UNION LIMITED
aksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozītiem
dara visas parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un
tklātas māju hipotēkas. Birojs
tvērts 5 dienas nedēļā.
27 BLOOR ST., E. TORONTO,
TEL. 924-2775,
o pirmdienas līdz piektdienai,
no plkst. 12—8 vakarā.
ākot ar 15. septembri birojs būs
atkal atvērts sestdienās.

KALENDĀRS

3. novembrī, — plkst. 8 vakarā LSAK sezonas slēgšanas balle Ungāru zālē (College St.).
0. novembrī un 1. decembrī — DV Ziemsvētku tirdziņš.
0. novembrī — plkst. 7,30 Lansdowne Assembly Hall Rudens balle ar bazāru, T.L. katoļu vienības sarīkojumā.
0. novembrī — TLB Diždanča 15 gadu jubileja; plkst. 14 priekšesumi un plkst. 19,30 balle Royal York zālē.
decembrī — TLB rīko Sv. Andreja baznīcas telpās plkst. 5 p. p. pianistes V. Leinveberes, baritona J. Cirula un tenora K. Šūnas koncertu.
8. janvārī — apvienotā vīru kora „Viesturs" koncerts un balle lietuviešu bazn. zālē, 1021 College St. W., Toronto.
. februārī — Masku balle jaunajā Igauņu namā. DV sarīkojums
4. februārī — Latviešu mākslinieku vienības Latvis gadskārtējais karnevāls.
9. martā — plkst. 8.30 Unitarian bazn. zālē Imants Gleške (vijole) un Lilija Gleške (tautas dz.) T. L. Koncertapv. sarīkojumā
. maijā — plkst. 7,30 Parkdale Collegiate zālē vīru koris Daugavieši no Čikāgas (dir. A. Kupcis) T.L. Koncertapv. sar.

HAMILTONA

5 oktobrī — Ham. latviešu jaunatnes pulciņa Rota rudens balle Rainbow zālē.
12. oktobrī — plkst. 5.30 Hamiltonas Latviešu biedrības 15. gada svētki ar „Latvis" gleznu izstādes atklāšanu un rakstnieku vakaru Latviešu namā 16 Queen St. N.
19. oktobrī — Hamiltonas DV gada svētki.
. novembrī — plkst. 7 vakarē Hamiltonas Latviešu b-bas dāmu komitejas „Mārtiņu vakars" Latviešu namā, 16 Queen St. N.
16. novembrī — Valsts svētku sarīkojums.
1. decembrī — plkst. 6 v. TLB ansambļa viesizrāde R. Blaumaņa „Uguni" YMCAs zālē 79 James St. S.

SV. KATARĪNES

9. novembrī — plkst. 7.30 vakarē DV sarīkojums Atlanta klubā.

Dzīve Savienotajās Valstīs

LATVIJAS UNIVERSITĀTES 44. PASTĀVĒŠANAS ATCERES AKTS ŅUJORKĀ

28. septembrī Barbizon Plaza zālē bija pulcējis daudz apmeklētāju, kas interesējās par kultūras jautājumiem un kam tuva mūsu universitāte. Patīkami, ka starp tiem redzēja arī jaunatni. Daudzi viesi bija ieradušies no Ņujorkas tuvākās un tālākās apkārtnes. Uz skatuves bija klāts un ziediem un svecēm rotāts galds goda viesiem; pie tā vietas ieņēma visu mūsu 3 Latvijas augstskolu pārstāvji: LU prof. P. Starcs un prof. Raīaelis, Mākslas akadēmijas prof. A. Annus un Latvijas Valsts konservatorijas mācības spēks A. Šturms, kā arī tālais un dziļi cienījamais ciemiņš prof. Ludis Bērziņš un studentu organizāciju pārstāvji.

Abās malās skatuvei bija novietoti Sav. Valstu un Latvijas karogi.

Aktu atklāja prof. P. Starcs, aizrādīdams, ka to šoreiz rīko visas 16 latviešu akadēmiskās organizācijas, tā pierādīdamas labu sadarbību un cieņu mūsu akadēmiskām mākslas iestādēm. Reizē ar LU gada svētkiem varam atcerēties arī Rīgas Politechniskā institūta 100 gadu svētkus.

LU bijuši Latvijas pastāvēšanas gados immatrikulēti 25.000 studentu, no kuriem diplomus ieguvuši apm. 10.000, kas norāda uz Latvijas augsto kultūras un zinātnes līmeni.

Labi, ka mūsu universitātes agrākiem mācības spēkiem un absolventiem nodibinājusies sirsnīga sadarbība ar šī laika studējošo jaunatni un viņu organizācijām.

Pēc Skaidrītes Princes nodziedātās Sav. Valstu himnas un kopīgas Dievs, svētī Latviju klausītājus iepriecināja prof. V. Klīves interesantais referāts — „Latviešu kultūras saglabāšanas problēma". Prof. P. Starcs viņam sirsnīgi pateicās par vērtīgo referātu, aizrādīdams, ka prof. V. Klīve savā ziņā sasniedzis zinātnisku rekordu, būdams visjaunākais referents, kāds līdz šim uzstājies LU aktos.

ČARLIJA KRUSTMĀTE ŅUJORKĀ

Montreālas latviešu teātris viesojās Ņujorkā ar komēdiju Čarlija krustmāte.

Skatītājiem luga patika. Labākais tēlotājs bija režisors Gunārs Vērenieks lorda Beterleja lomā, bet viņš jau ieskatāms par profesionālu aktieri, jo piedalījies vairāku lugu uzvedumos Montreālā. Viņa tēlojums pārliecina. Iedzīvojies savā lomā bija arī Jānis Ābrams vecā advokāta Spitigļū lomā un Alberts Melderis pulkveža Česnija lomā. Ar uzslavu jāpiemin Ineses Lomas tēlotāja Aina Kalniņa. Kaut gan brīžam lugā pazibēja labi momenti, kopīgais tēlojums tomēr nepārsniedza amatieru līmeni. Dažkārt lugas saturs paglāba aktieru tēlojumu. Automātiska teksta noskaitīšana vēl nav tēlojums, lomā arī jāiejūtas. Atzīstama tomēr montreāliešu strādāt griba un uzņēmība doties uz Ņujorku.

Pēc katra cēliena bija jāmaina dekorācijas, un abas reizes starpbrīži ilga turpat pusstundu.

Katru cēlienu ievadīja mūzika, droši vien, lai skatītājs iejustos lugas darbībā. Lugas latviskoko tulkojumu nevarēja atzīt par teicamu, bija vēlams latviskāks stils un precīzāka vārdu izvēle tulkojumā. Saturs arī pēc 70 gadiem lugā aizvien vēl interesants.

Izrāde notika Ņujorkas DV apvienības sarīkojumā un bija pulcinājusi ap 400 apmeklētāju.

Ezītis ģimeni.

Programmas 2. daļā notika mazs, labā stilā sastādīts koncerts, kurā 3 J. Vītola un 3 A. Kalniņa dziesmas izjusti un tehniski droši atskaņoja Skaidrīte Prince piekļāvīgā Alises Dzirkales - Cennes klavieru pavadījumā. Pēc izprasītām piedevām (J. Zālīša Telc, kā man tevi paljāt) abas mākslinieces kā pateicību saņēma rozes, un dalībnieki ar viesiem vēl ilgi pavadzējās kopīgās pārrunās Barbizona Plazā omulīgā restorānā.

PA MŪŽA GADU KĀPNĒM

Uz 60 mūža gadiem Grand Rapidos, Mičigenā, nesen atskatījās virsleitnants Jānis Radziņš. Viņš dzimis 1903. g. 14. augustā Priekuļos pie Cēsīm. 1924. g. pavasarī beidzis Cēsu - Bērzaines valsts vidusskolu un 1927. g. Latvijas kara skolu, pēc kam dienējis 9. Rēzeknes un 8. Daugavpils kājnieku pulkā Cēsīs. Līdztekus militāram dienestam pulkā pildījis Cēsu garnizona priekšnieka adjutanta pienākumus un darbojies par fiziskās audzināšanas un militārās apmācības skolotāju. 1939. g. apbalvots ar Viestura ordeni. Otrā pasaules kara laikā darbojies kā policijas iecirkņa priekšnieks un kalpojis pulkveža Veisa bataljonā un 1. būvpulkā kā rotas komandieris. Vācijas trimdas posmā J. Radziņš studējis Baltijas universitātē laukssaimniecību. Dzīvodams Grand Rapidos, gavilnieks ņēmis dzīvu līdzdalību sabiedriskā laukā, būdams latviešu biedrības valdē, Latvijas kara skolas beigušo virsnieku apvienībā, Korporāciju kopas prezidijā un Daugavas Vanagu apvienībā, pēdējo ar nelielu pārtraukumu tas vadījis vairākus gadus. Vērtējot viņa darbu šinī organizācijā, DV centrālā valde viņam piešķīrusi atzinības rakstu.

Reizē ar mūža gadu atceri J. Radziņš ar dzīvesbiedri Elzu atskatās uz 30 laulībā pavadītiem gadiem. Ģimenē aug 4 brāli dēli, Atceries gadījumā jubilāru sveica DV apvienības priekšnieks M. Jansons un pulciņš radu un draugu ar veltēm. J. Radziņš pieder pie korp. Frat. Cursica V. Z. saimes.

ROČESTRA, N. Y.

© 18. septembrī 80 gadu vecumā miris Hermanis Lauge. Dzimis Ļaudonā, dzirnavnieka ģimenē, izstaigājis 1. pasaules un Latvijas atbrīvošanas kara cīņu laukus, bet, miera laikam iestājoties, uzsācis ierēdņa gaitas Latvijas bankā, kur nostrādājis līdz 1941. gadam, kad dienestu izbeidzis un pievērsies savas saimniecības izkopšanai Sarkaņu pag. Zemei arī pieder viņa lielā mīlestība.

1944. gadā ar bēgļu vilni viņš nonāk Amerikā, kur novietojas darbam un dzīvei Ročestrā. Pieradis darbam un kustībai, L. vēl nostrādā pensijas gadus.

Ļauna slimība, kas nepamanīti bija gruzdējusi viņa augumā, pēkšņi uzliesmoja, pāris mēnešos salaužot Lauges tēva veselību.

Aizgājēju no Bendera bēru nama izvadīja māc. T. Zīraks, piedaloties ļoti kuplam pavadītāju pulkam. Pēdējās ardievas teica draudzes priekšnieks H. Mālmanis, bet no dāmu komitejas I. Rence.

Gaŗā mūža gājēju dusēja, ieģrimis vainagu un ziedu kalnā, viņam bija liels draugu pulks, ko viņš bija iemantojis ar sagādām lugā aizvien vēl interesants. 21. septembrī viņu guldīja vietējos Mt. Hope kapos. Aizgāja pēc nelielu pārtraukumu tas vadījis vairākus gadus. Vērtējot viņa darbu šinī organizācijā, DV centrālā valde viņam piešķīrusi atzinības rakstu.

Reizē ar mūža gadu atceri J. Radziņš ar dzīvesbiedri Elzu atskatās uz 30 laulībā pavadītiem gadiem. Ģimenē aug 4 brāli dēli, Atceries gadījumā jubilāru sveica DV apvienības priekšnieks M. Jansons un pulciņš radu un draugu ar veltēm. J. Radziņš pieder pie korp. Frat. Cursica V. Z. saimes.

ROČESTRA, N. Y.

© 18. septembrī 80 gadu vecumā miris Hermanis Lauge. Dzimis Ļaudonā, dzirnavnieka ģimenē, izstaigājis 1. pasaules un Latvijas atbrīvošanas kara cīņu laukus, bet, miera laikam iestājoties, uzsācis ierēdņa gaitas Latvijas bankā, kur nostrādājis līdz 1941. gadam, kad dienestu izbeidzis un pievērsies savas saimniecības izkopšanai Sarkaņu pag. Zemei arī pieder viņa lielā mīlestība.

1944. gadā ar bēgļu vilni viņš nonāk Amerikā, kur novietojas darbam un dzīvei Ročestrā. Pieradis darbam un kustībai, L. vēl nostrādā pensijas gadus.

Ļauna slimība, kas nepamanīti bija gruzdējusi viņa augumā, pēkšņi uzliesmoja, pāris mēnešos salaužot Lauges tēva veselību.

Aizgājēju no Bendera bēru nama izvadīja māc. T. Zīraks, piedaloties ļoti kuplam pavadītāju pulkam. Pēdējās ardievas teica draudzes priekšnieks H. Mālmanis, bet no dāmu komitejas I. Rence.

Gaŗā mūža gājēju dusēja, ieģrimis vainagu un ziedu kalnā, viņam bija liels draugu pulks, ko viņš bija iemantojis ar sagādām lugā aizvien vēl interesants.

Izrāde notika Ņujorkas DV apvienības sarīkojumā un bija pulcinājusi ap 400 apmeklētāju.

Ezītis ģimeni.

Vēlos pirkt sekojošus Andrieva Niedras darbus:

1. Teoloģisko atziņu sakopojumu.
2. Rokas grāmatu iesvētāmiem.
3. Tautas nodevēja atmiņas.
4. Tā tās lietas tika darītas.
5. Kopotus rakstus (pēdējo izd.).

Rakstīt: Mr. P. K. KALNIŅŠ,
1635 N. ORCHARD ST.,
CHICAGO, ILLINOIS, 60614,
U. S. A.

LATVIEŠU AKADĒMIĶU GODAM

Latvijas Universitātes 44. gada svētkus 28. septembŗa rītā radio raidījumā ievadīja ar spraigu uzrunu, Latviešu balss Filadelfijā, izceļot latviešu tautas tiekšanos pēc gara gaismas cildināšanas jau tūkstošiem gadu vecajās dainās, tā iekļaujot sevi „gaismas tautās." Runātājs jo sevišķi uzsvēra latviešu centību, it īpaši tautas cīņā par savu pastāvēšanu, par savām tiesībām dzīvot, šīs tiesības izkaŗojot un aizstāvot.

Dziļā goddevībā atzīmēja Latvijas Universitātes dibinātāju cildeno priekšzīmi, jo pēc Latvijas valsts nodibināšanās, zinātnieki, ne mirkli nekavēdamies, steigušies celt savai tautai augstākās izglītības nesēju—gaismas pili, pamezdami kā nodrošināto stāvokli, tā zinātnisko karjēru svešās mācības iestādēs.

„Latvijas Universitāte, kopā ar Latvijas Konservatoriju, Mākslas Akadēmiju un Lauksaimniecības Akadēmiju," tā uzrunā sacīts, „brīvības laikā veidoja latviešu garīgās izglītības augstāko kalngalu, gaismas pili, ne vien dzejā, bet arī īstenībā. No šīs pašu latviešu rokām, pašu spēkiem celtās un darinātās gaismas pils augstajiem logiem nebeidzami staro spoža, zeltaina gara gaisma, saucot un aicinot latviešu akadēmiķus godam turēt, sekot un īstenot Latvijas Universitātes karogā rakstītos vārdus: Zinātnei un Tēvzemei!"

Filadelfijas latviešu akadēmisko organizāciju kopīgi rīkotajās Latvijas Universitātes 44 gadu dienas svinībās 28. septembrī Brīvo Latvju biedrībā savā atklāšanas uzrunā svinīgā sarīkojuma vadītājs Teodors Ritums izcēla LU. lielo nozīmi Latvijas neatkarības laikā, kur cildenu priekšzīmi savas jaunās valsts sargāšanā rādījuši latviešu studenti, un pēc zemes atbrīvošanas latviešu akadēmiķu darbs vainagojies tik lieliem sasniegumiem kultūras rosmē un saimniecīskā laukā, ka pasaulē nav daudz tādu zemju, kas mums šai ziņā varētu stāties blakus . . . " Pēc uzrunas dziļā aizkustinājumā svētku dalībnieki nodziedāja Latvijas himnu: Dievs, svētī Latviju!

Tradicionālajā akadēmiskajā runā Dr. Andrejs Rudzis — „Mūsu nacionālā stāja trimdā" — spēcīgiem akordiem un zīmīgiem salīdzinājumiem iztirzāja augstākās izglītības ideālā virziena izpausmi latviešu tautas dzīves ziņā un pasaules uzskatos, kur akadēmiķis dzenas pēc izglītības nevis, lai ar to raustu bagātību, bet gan, lai varētu kalpot augstākiem garīgiem ideāliem, neprasot, kas man par to būs.

Akadēmiskās runas teicējs atgādināja daudzkārt pārbaudīto vēstures patiesību, ka lielvalstu mūžs iss, par ko savā traktātā pakavējies arī kāds ievērojams mūsu filozofs. Tas patiešām itin kā visas pasaules acu priekšā vērojams Padomijā, kur beztiesīgā verdzībā nospiestās tautas absurdais režīms spēj savaldīt tikai ar kailiem durkļiem un šautenēm.

Ierosinājumiem un domu baģāto runu Dr. A. Rudzis beidza ar dedzīgu aicinājumu sekot Latvijas Universitātes devizei: Zinātnei un Tēvzemei, un to piepildīt, un ka tieši šai laikā kā jauno, tā veco latviešu akadēmiķu lielākais un svētākais goda pienākums un dzīves uzdevums uzurēt trimdā Latvijas ideju spožu un degošu, pulcināt un stiprināt ideālos garīgos spēkus visas latviešu tautas lielajam un cēlajam brīvības mērķim . . . Latvija būs, ja mēs paši to gribēsim! . . "

Latviešu akadēmiķu „Alma mater" svinības jūsmīgām un daiļskanīgām dziesmām kuplināja Filadelfijas latviešu vīru dubultkvartets Edvīna Štelmaņa vadībā, izpelnoties jo skaļus atzinības aplausus un sārtu rožu veltes. — Pēc Gaudeamus sekoja kopējas vakariņas. Sarīkojumā piedalījās pāri par 60 viesu.

Filadelfijas latviešu studenšu korporāciju kopa savu darbību 1963./64. mācības gada rudens semestrī atsāk jaunlevēlētā vadībā: seniore Regīna Grause (Dzintra), viceseniore Vaida Sīle — Viļa Plūdoņa meita (Gaujmaliete) un sekretāre Gunta Grūbe (Laugaviete).

MIĶEĻA TIRGUS BRONKSĀ

Īsts tirgus noskaņojums bija Ņujorkas latviešu ev. - lut. draudzes Bronksas dāmu komitejas rīkotajā Miķeļa tirgū, sasniedzot kulmināciju Bronksas nekustama īpašuma fonda mantu loterijā vācu Tautas vāģa izlozē. Tas laikam ir pirmais gadījums, ka kādā latviešu organizācijā kā galveno laimestu izlozē automašīnu, tāpēc arī tirgus apmeklētāju sasprindzinājums bija liels. Sajūsmu mazliet mazināja tas, ka laimētājs nebija tirgus apmeklētāju vidū, jo to laimēja kāda amerikāņu firma, kas bija iegādājusies lozes par 50 dolariem. Bet dažu pārējo laimestu ieguvēji atradās tirdzinieku vidū, un par viņu laimi priecājās arī pārējie 500 tirgus apmeklētāji. Visas lozes bija izpirktas, kas deva gandarījumu rīkotājiem.

Tikpat labi veicās arī mantu loterijai - alegri, kur arī visas 2300 lozes izpirka nedaudz stundās. Laimestos bija kristalla vāzes, tautiskie spilveni, barometrs, daiļamatniecības izstrādājumi un citi vērtīgi laimesti, kur laimēt gribētājiem bija jāstāv gaŗās rindās.

Ļaudis pulcējās arī pie daiļamatniecības novietnes gan pērkot, gan skatot mantas. Mazāk redzēja pie grāmatu novietnes, kur gan daži pircēji priecājās par iegūtu grāmatu, ko citētās vietās Ņujorkā nevarot dabūt. Arī novietnes vadītāja Z. Kalniņa apgalvoja, ka tik labi grāmatas nav vēl pārdevusi, kaut arī drūzma te nebija liela.

Kas gribēja izmēģināt spējas veiklībā, varēja mest bumbiņas un veikt citus pārbaudījumus pie E. Vērmeļa, saņemot par veikumu godalgas.

Kam vairāk rūpēja mielošanās, tas apmeklēja tautisko ēdienu un dzērienu galdu, kur varēja atrast neredzētus gardumus. Vidzemnieki priecājās par kaņepju maizēm, ko Amerikā gandrīz nelespējami dabūt, jo kaņepju audzēšana noliegta, tās jāieved no Ķīnas. Kurzemnieki priecājās par skābputru, ko centās iemācīt dzert arī citu novadnieku iedzīvotājiem. Visi tomēr varēja nogaršot tēva, medus vai sklandu raušus, ko dāmas bija sagatavojušas. Cūkas šņukurs ar pupām un zirņiem piedevām ātri pazuda; dažs rupjas maizes cienītājs iegādājās I. Zālītes cepstos rupjmaizes kukuļus, bet siera cienītāji varēja dabūt pašu gatavotu Jāņu sieru. Tirgus nekas bija iegādājusies lozes par var būt bez pirāgiem, un tos ātri izpirka. Kas mīlēja saldākus gardumus, tas nogaršoja āboliņkas vai citus saldus cepumus. Latvietis nevar iztikt bez skābiem kāpostiem un bez skābdesiņām, bet, ja sinepes gadījās par stipram, tad varēja uzdzert latvisku miestiņu.

Kam gribējās zināt nākotnes laimi, tas varēja pie čigānietes izzīlēt gan pēc roku līnijām, bet vairāk pēc kārtīm. Divām koši ģērbtām čigānietēm bija grūti visus laimes zīlētājus apmierināt.

Priekšnesumu daļā jauniešu teātris izrādīja R. Blaumaņa Zelta kupris ar Andu Uršteini, Vilni Baumani un Māri Lapiņu. Dekorātore bija Ingrida Grīnberga. Viencēlienā ikviens vēlējās dot savu labāko, un skatītājiem jauno aktieru spēle patika. Tautisko deju kopa Trejdeksnis rādīja daļu no Klīvienadas programmas, kā arī jauniestudēto Dvieju deju. Z. Gaujenieces vadībā. Sarīkojumā nebija varējis ierasties aktieris Ansis Mitrēvics, tāpēc programmu vadīja māc. A. Ozols.

Apmeklētāju skaits pārsniedza 500. Tie bija ieradušies ne vien no plašās Ņujorkas apkārtnes, bet, spītējot lielajām lietus gāzēm, arī no Pensilvānijas un

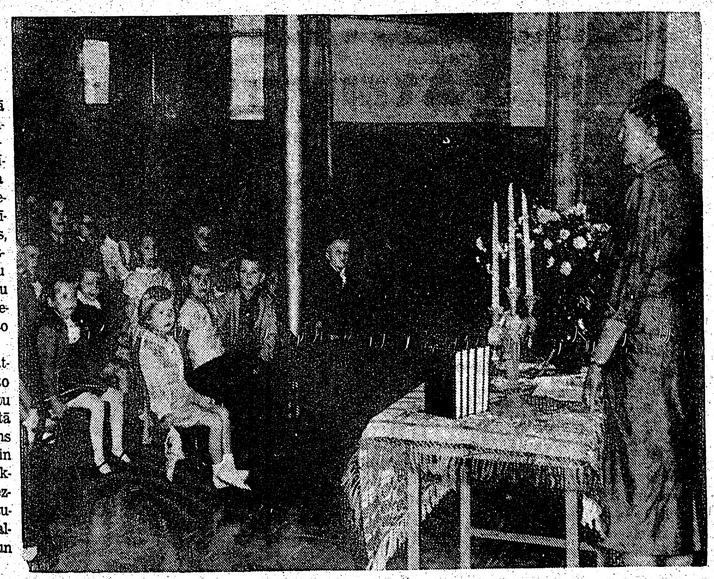

Mineapoles - St. Paulas ev. - lut. draudzes dāmu komitejas aicinātā viešņa no Toronto — aktrise Alma Mača stāsta svētdienas skolas audzei K. Skalbes pasakas. Foto: E. Grotiņš

NUJORKA

© Bronksas nekustama īpašuma fonda mantu izlozē 29. septembrī Arlingtona zālē galveno laimestu — vācu 1934. gada Tautas vāģi — laimēja loze Nr. 14542; Harman Plumbing Co.; virtuves piederumus (18 priekšmetu) laimēja Nr. 10359 Augusts Laube Balliston, Spa; radio aparātu — Nr. 11521, Fannija Saīrončika Bruklinē; maizes grauzdētāju — Nr. 1559, Marta Lucāne Bronksā; kafijas vārītāju — Nr. 13596, Jēgers Bruklinē, salātu servīzes: Herberts Hill no Leonijas ar lozi Nr. 14697, R. Treiguts Raijā ar Nr. 1077, K. Izands Flašingā ar Nr. 8097, Columbus avēnijas degvielu pildītava Mt. Vernonā ar Nr. 9711 un E. Misse Bronksā ar Nr. 6591.

© Dziedātājiem soprānam Skaidrītei Princei un tenoram Jānim Klīmanim rudenī paredzami vairāki koncerti, un, liekas, viņi būs šoruden visbiežāk aicinātie latviešu dziedātāji. Veterānu atpūtas namā Rota abiem paredzēts koncerts 5. oktobrī. 13. oktobrī viņi kuplinās Pļaujas svētku dievkalpojumu un pēc tam ar priekšnesumiem Bruklinas Betlemes baznīcas apakšējā zālē. Mārtiņu vakara uzstāšanās paredzēta Ņudžersijā, Elizabetē 2. novembrī, bet 15. decembrī abi aicināti gārīgam koncertam Kvēkertaunas baznīcā kā Bakskauntijas latviešu draudzes viesi.

© Ņujorkas DV apvienības 28. septembŗa sanāksmē red. K. Rabacs referēja par tematu „Labie gadi". Pēc tam 14. jūnija ziedojumu vākšanas noslēgumā pret kvīšu pasakņiem izlozēja 5 glezniecību darbus. Lozes vilka viesis Vašingtonas DV priekšnieks V. Medinieks. L. Dāboliņas gleznu Druva laimēja 660. n-rs, Jānis Veiss Linbrukā, A. Skultes Pulkes 1411. n-rs — Glenwood Glazing Contractors, Vudmorē. K. Černoka Pulkes laimēja 1237. n-rs, O. Grīnfelds Vestaislipā. A. Grundes Rudens laimēja loze — 2216. n-rs, to ieguva vanadze Emma Zemīte no Babilonas. E. Lauvas dāvāto gleznu Ziema laimēja E. Ābele Bronksā ar lozes 23. nr. Apmeklētāju starpā bija arī grāmatas „Labie gadi" autors Alfreds Bērziņš.

I.

ČIKĀGA

© Š. g. 13. oktobrī, plkst. 1 p. p. Čikāgas latviešu katoļu draudze rīko rudens sezonas pirmo rakstnieku cēlienu draudzes baznīcas apakšzālē 1655 N Rockwell St. Draudzes mācītājs, priesteris Baginskis stāsta, ka programmā dzirdēsim rakstnieci no Milvokiem Ellu Andersoni, Valdi Krāslavieti, Valentīnu Hermani, Kārli Ķezberu, Franci Murānu un Elfu Taigu.

KALAMAZŪ

© Jelgavas vienības roveŗi, DV apvienības atbalstā, uzsākuši šaušanas sporta nodarbības. Pirmo reizi uz šaušanas treniņiem roveŗi pulcējās DV apvienības šautuvē J. Ulpa saimniecībā. Šoreiz labākie izrādījās M. Ziemelis, K. Kazeks, G. Ķesteris un I. Ozols. Nākošais treniņš 13. oktobrī.

© Latviešu biedrība rīko 12. oktobrī, plkst. 7,30 v. Stetson kapellas telpās prof. J. Vītola piemiņas koncertu. Piedalīsies: V. Leinvēbere (klavieres), prof. V. Ruškevics (vijole) un koris Dziesmu Vairogs A. Kalnāja vadībā.

© Latviešu biedrība sanēmusi no koŗa Dziesmu Vairogs dāvanu — prof. J. Vītola portretu, kurš ielogots un novietots biedrības nama apakšzālē.

FILADELFIJA, PA.

© Svētdien, 6. oktobrī, plkst. 2 p. p. Inkarnācijas baznīcas telpās Sv. Jāņa draudzes Svētdienas skola rīko komponista Jāzepa Vītola 100 g. dzimšanas dienas atceri. Programmā: prof. Paula Saksa referāts par Vītolu, Filadelfijas vīru dubultkvarteta priekšnesumi, un Tabita Jaunzeme (soprāns) dziedās Vītola aranžētas tautas dziesmas; pie klavierēm Fannija Stūrmane. Pieaugušiem ieejas maksa $ 1.50 sarīkojuma izdevumu segšanai. Bērniem ieeja brīva.

© Latviešu ev. - lut. Sv. Jāņa draudzes pusgada sapulce notika 29. septembrī draudzes namā Filadelfijā. Mācītājs Jānis Siliņš sniedza ziņojumu par draudzes garīgo darbu. Aizvadītajā pusgadā notikuši 46 dievkalpojumi, 26 bībeles stundas, kristīti 7 bērni, iesvētīti 9 jaunieši, laulāti 2 pāri (visi latvieši) un mirušī 6 draudzes locekļi. Draudzes Svētdienas skola rīkojusi Draudzīgā aicinājuma un Blaumaņa piemiņas aktus, klavieru priekšnesumu pēcpusdienu, bērnu teātŗa izrādi — Blaumaņa „Pamāte", bērnu svētkus un skolas izlaiduma aktu.

Par skolas darbu ziņoja pārzine E. Zante. Tālākā sapulces gaitā ziņojumus vēl sniedza draudzes priekšnieks Valdis Zants, kasieris Kārlis Dumpis, finanču grāmatvedis Jānis Bērziņš un par Vilmingtonas kopas darbu — Roberts Līdums. Revīzijas komisijas atzinumus nolasīja Jānis Šmitchens.

Sapulcē plašāk pārrunāja draudzes 70 gadu jubilejas atzīmēšanu š. g. oktobrī. Paredzēts svinīgs dievkalpojums Inkarnācijas baznīcā svētdien, 20. oktobrī, uz kuŗu aicināts mācītājs viesis Dr. Edmunds Šmits no Mineapoles. Pēc dievkalpojuma Dr. Šmits referēs „Latvietis Kristus sardzē." — 27. oktobrī draudzes bazārs draudzes namā, kuŗa atlikums paredzēts baznīcas būvfondam.

Sapulcē piedalījās 22 draudzes locekļi, to vadīja Valdis Zants, protokolēja Jānis Gaumigs.

R. L.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

6. oktobrī plkst. 2 Betlemes baznīcā dievkalpojums, māc. R. Zariņš; plkst. 2 Port Vašingtonē, Mūsu Pestītāja baznīcā Pļaujas svētki ar dievgaldu, māc. O. Gulbis, solists.

13. oktobrī Pļaujas svētku dievkalpojumi ar dievgaldu: pl. 9 Bronksas Sv. Toma baznīcā, māc. A. Ozols, solists V. Gedulis; pl. 2 Betlemes baznīcā, māc. R. Zariņš, solisti Sk. Prince un J. Klīmanis; pl. 5 Džamaikā, Mūsu Pestītāja baznīcā, māc. R. Zariņš, dāmu komitejas kafija un programma; pl. 2 Farmingdēlē, Sv. Lūkas baznīcā Conklin & Clinton St., māc. O. Gulbis, solists, dāmu komitejas kafija.

20. oktobrī pl. 2 Betlemes baznīcā jaunatnes dievkalpojums, māc. R. Zariņš, solists, pēc tam jauniešu sarīkojums draudzes namā; pl. 4 Beišorē, Sv. Lūkas baznīcā Pļaujas svētku noskaņā, māc. O. Gulbis; pl. 5 Bronksas Sv. Toma baznīcā, māc. A. Ozols.

ČIKAGA

Čikāgas latviešu ev. - lut. Gilmas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Melvudē. Mācītājs Pāvils Ķirsons, tel. FI 3-2420.

AURORA, ILL.

Mūsu Pestītāja baznīcā, 420 Dawners Place.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdien... plkst. 12 dienā Holy Trinity ev. - lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda telefons: WA 2-2248. Māc. V. Līventāls.

Katra mēneša beidzamā svētdienā, plkst. 3 p. p. dievkalpojums Redeemer luterāņu baznīcā, 1360 Pauline Blvd., Ann Arborā.

LOSANDZELOSA, KAL.

Dienvidkalifornijas draudzē, 2450 Griffin Ave., L. A. 31.

Santa - Rosā, Betlemes baznīcā. Tupper ielā 733.

Dievkalpojumi katru svētdien plkst. 11-os. Svētdienas skola un koŗa mēģinājums plkst. 9 30 visi laipni aicināti

SAKRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev. - lut. baznīcā, 45 un H ielā.

BURLINGEMA, KAL.

Burlingamā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Svētdien, 6. oktobrī, plkst. 7 vakarā māc. G. Kness-Knezinskis noturēs Pļaujas svētku dievkalpojumu, pēc kuŗa baznīcas blakus telpā būs grozāmu vakars.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
61 Hogarth Ave., Toronto HO 1-3670

NEMAKSĀJIET VELTI IR\ IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPERCIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

DANFORTH - BROADVIEW: Atsevišķa 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 vannas istabas, ejas apkure. Kopīgā cena $ 14.500,-, iemaksa $ 2.500,-.

GREENWOOD - GERRARD: 8 istabu dubultķieģeļu māja, moderna ejas apkure, garāžas iespējas. Kopīgā cena $ 13.500,-, iemaksa $ 1.000,-.

O'CONNOR DR. - ST. CLAIR: Atsevišķs 6 istabu bungalovs, ejas apkure, privāts iebraucamais ceļš. Kopīgā cena $ 13.900,-, iemaksa $ 900,-.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALIDZAM IZTRUKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGADĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ VISIZDEVIGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOSAI INFORMĀCIJAI MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSETĀ.

J. NIEDRA

Atmiņu druskas

II

SEJAS UN NOTIKUMI AGLONAS ĢIMNAZIJĀ

Agloniešiem bija jāprot arī labi dejot. Dejošanu mācoties ar puikām jau gāja diezgan labi, bet līdzko sarīkojumā bija jāuzlūdz glītāka meitene, kājas kā sapitas. Tad direktors staigāja apkārt un dūšā kritušos uzmundrināja: „Ko stāvi kā miets, ej un aprunājies ar meitenēm, padejo, pastāsti kaut ko." Un izlaiduma ballē puikas dejoja kā gvvardes virsnieki. Zēl tikai pūju, jo liela daļa pēc tam aizgāja uz garīgo semināru.

Reiz saderējām, ka uzkāpšu baznīcas torņa galā un pa augšējo lūku uzrāpšos uz jumta. Pēc pāris desmit minūtēm es jau biju torņa galā. Tavu nelaimi, lejā, baznīcas laukumā, stāv direktors un sauc: „Kāp zemē, balvans, tūliņ izslēgšu no ģimnazijas." Tie auni apakšā nebija pratuši muti turēt. Ko darīt, sērīga noskaņojumā kāpu lejā un garā nošļucis stājos direktora priekšā. Direktors bargi noskatījās un uzdeva ap bišu stropiem izravēt nezāles. Kad darbs bija veikts, man saujā pazibēja spožs 50 santīmu gabals. Tornī tomēr vairāk netiku mēģinājis kāpt.

Pavasaros Aglonā mudžēja ar dažādiem ekskursantiem un tūristiem. Ieradās pat veselas skolas no tuvākām un tālākām vietām. Tās bija jaukas dienas, jo skolas vadība visus laipni uzņēma, pacienāja un izvizināja laivās pa jaukajiem Cirīša un Egles ezeriem. Ja ieradās jaukas skolas, meitenes par Aglonu bija vairāk sajūsmināta nekā puikas. Bet tam bija savs iemesls, jo agloniešu visumā bija iznesīgi puiši un direktora dret

...CIET PASI SAVUS IPAŠUMUS!

DR. - ST. CLAIR: Atsevišķs 6 ista-
...ļas apkure, privāts iebraucamais
...a $ 13.900,-, iemaksa $ 900,-.

...NIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ
...LĀ IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

...les zemē

... nor- gusī Troldjaugena — vieta, kur
...is vēl Edvards Grīgs pavadīja sava
... rupji mūža raženākos gadus un radīja
...k gu- savus ievērojamākos darbus.
... Visa Šeit pat arī klintī atrodas iekalta
...paaug- viņa un dzīvesbiedres Ņinas at-
...dama dusas vieta. Skaistajā parkā,
... žur- kas apņem Troldhaugenu, pie
...vidos paša ezera malas vēl uzglabā-
...tviešu jusies dārza mājiņa, kur kompo-
...skatīt nists mēdza strādāt un radīja
...ūzejā. savus neaizmirstamos darbus.
... veco Ar Bergenu arī cieši saistās
...umta kādreiz visas pasaules pielūgtā
...kārta, vijolnieka Oles Bulla vārds. Šī
...tlāsts. ir Oles Bulla dzimtā pilsēta, un
... lie- bergenieši lepojas ar viņu vairāk
...az iz- kā ar Grīga vārdu.
... redz Salīdzinājumā ar romantisko
Bergeņu Oslo šķiet visai pro-
...mmēr ziska pilsēta. Galvenā tūristu
...cības atrakcija ir impozantais pilsētas
...c. ap- valdes nams. Interesanti ir daži
...ztiku mūzeji, to starpā „Kon-tiki"
...zvej- mūzejs. Apskates vērts ir arī t.
s. „pliko parks", kur brīvā dabā
... Īsās novietoti norvēģu ievērojamākā
...nak- skulptora Vigelanda darbi.
...plkst. Latviešu šai skaistajā zemē
...grā- nav vairāk kā 100—150. Visi ar
...illina maz izņēmumiem ar dzīves ap-
...ģijas stākļiem apmierināti, un gandrīz
...par katrs atradis darbu savā profe-
...mai- sijā. Ir vairāki ārsti, inženieri.
...n ir Ļoti atbildīgu vietu Oslo ūdens
...ekad pārvaldē ieņem virsinženieris E.
... ho- Kanaviņš. Latvieši ar savu uz-
..., un vedošanos un darbu izpelnījušies
...u ce- atzinīgu vietu ārzemnieku star-
pā. Par to arī liela pateicība pie-
... trīs nākas latviešu tēvam šajā zemē
...ievar — ģenerālkonsulam A. Vanagam.
...pilsē- Ar īstu latviešu darba rūķa sīk-
...pus- stumu sirmais ģenerālkonsuls,
...vied- sasniedzis 80 gadu jubileju, ik
...ģatas dienas ierodas savā birojā, pašā
...rūkl- Oslo centrā. Ar eiropējisku ele-
...uptū- ganci iekārtotajā konsula darba
...līsies kabinetā šķirstu senus uzņēmu-
...kas mus gan no Latvijas patstāvības
...ongs- laika, gan jaunākus, — rādot Jā-
...pašā ņu svinības konsula lauku īpa-
...rūkl- šumā Oslo tuvumā. Klausos
...rede- stāstus par grūtību pilnajiem
...t. t. gadiem Norvēģijā pēc 1905. g.
...ā ir revolūcijas, gan arī priecīgākus
...par — par ātrslidotāja mūsu Eiro-
...tāka- pas meistara Alfonsa Bērziņa
...pbur uzvarām ledus celiņā gan Dra-
...ap- menā, gan Oslo; pie to sekmē-
...nēm, šanas un Latvijas vārda spodri-
..., bet nāšanas konsulam lieli nopelni
...ituzi- un līdzdalība. „Nododiet tautie-
šiem Austrālijā no manis vissir-
...aista snīgākos sveicienus," atvadoties
...ieau- saka man sirmais trimdinieks,
...ktrī kas pavada jau 58. vasaru aiz
dzimtās zemes robežām, bet ne-
kas savā spraigumā un latviskumā ir mazāks par mums dau-
dziem gados jaunākajiem.

Dzīve Norvēģijā uzskatāma par dārgu, pat par ļoti dārgu. Arī nodokļi ir ārkārtīgi augsti; nav jābūt nemaz ļoti augsti samaksātam postenim, lai algas atvilkumu summa sastādītu 40 proc. Toties Norvēģija sociālā apdrošināšanā ir gandrīz visas pasaules priekšgalā.

STUDIJA
DEJU

N. SCHWANEBACHS,
985 BROADVIEW AVENUE,
Mortimer stūrī.
HO 1-4110 — TORONTO.

☆ *FOKSTROTU*
☆ *LĒNO VALSI*
☆ *VALSI*
☆ *TANGO*

RUMBA CHA-CHA-CHA.
JIVE. MAMBO. SAMBA.
BOSSA NOVA.

PRIVATSTUNDAS
Mērenas cenas.
PIETEIKŠANĀS un IZIŅA
KATRĀ LAIKĀ.

CETURTDIEN, 10. OKTOBRĪ, PLKST. 8,30 FIRST UNITARIAN CHURCH ZĀLĒ, 175 ST. CLAIR AVE. WEST

Antonina Vaivode
(KONTRALTS)
Pie klavierēm: EDITE TIMERMANE.
Abonementa kartes 4 koncertiem $ 5.00 (stud. $ 2.50) puķu veikalos „Calla", „Lotus" un „Venus". Atsevišķas ieejas kartes ā $ 2.50 (stud. $ 1.25) koncerta vakarā pie kases.
TORONTO LATVIEŠU KONCERTAPVIENĪBA.

AMERIKAS LATVIEŠU TEĀTRA
BOSTONAS ANSAMBLIS
Režisora, aktiera VALFRĪDA STREIPA
50 gadu skatuves darba atceres viesizrāde
TORONTO
sestdien, š. g. 12. oktobrī, plkst. 8.00 vakarā
Eaton auditorijā, Eaton's College St.
ULŽA SILIŅA komēdija 3 cēlienos (4 ainās)
INTERMECO ILGUCIEMĀ
Tēlotāji: ANCE ROZĪTE, RASMA BIRZGALE, LOLITA LEJIŅA, ELZA PŪCE, VALFRĪDS STREIPS, JĀNIS LEJIŅŠ, REINIS BIRZGAĻIS, SILVESTRS LAMBERGS un VITOLDS VĪTOLS.
Režisors: Jānis Lejiņš
Skatuves gleznotājs: Harijs Gricēvičs.
Biļetes : $ 3.00, $ 2.50, $ 2.00
iepriekšpārdošanā „LOTUS" puķu veikalā 802 Bathurst St.
Izrādes dienā, 12. oktobrī, Eaton auditorijas kasē.
SKOLĒNIEM PUSCENAS.

Dzejnieces MARIJAS URNEŽUS dzeju krājums
„PLĪVURS"
iznācis Krolla kultūras biroja izdevumā, ar mākslinieces MAIRAS DREIMANES - REINBERGAS vāka zīmējumu.
Maksā $ 4,-. Pasūtot tieši izdevniecībā $ 3,-. Pieprasījumi, MO, čeks vai nauda sūtāma OTTO KROLLAM, 12 HARRISON ST., OAK PARK, ILLINOIS, 60304, USA. TEL.: 383-6978.

GRAMERCY SHIPPING COMPANY
Dib. 1947. g. — Licencēta no Wneshposyltorg Maskavā, kā arī pie Dept. of Banking and Insurance ASV, un nodrošināta.
Bezmuitas dāvanas uz USSR
Šujammašīnas, automobiļi, divriteņi, ledusskapji, mazgājamās mašīnas u. c.
Vērtīgi pārtikas saiņi
Sveiciens „R" ..... $ 36.75
1 mārc. kafijas, 1 mārc. kakao, 1 mārc. šokolādes, 2 mārc. cepjamās eļļas, 2 mārc. cukura, 2 mārc. rīsu, 1 mārc. siera, 2 mārc. žāvēta baļkona, 2 mārc. žāvēta šķiņķa, 2 mārc. žāvētu augļu.
Augstākās kvalitātes tekstilpreces
Pieprasiet mūsu pilnīgo cenrādi.
Pārsūtām naudu uz USSR
Pilnīga garantija.
Piegāde 2 nedēļu laikā.
Izmaksā pilnos apmēros.
Nav atvilkumu.
Saņēmēja parakstīta kvīts.
9 rubuļi par $ 10.- US
Nodeva: līdz $ 35.- $ 3.50
pārī $ 35.- 10%
Gramercy — N - Y
116 East 28th Street, 906 New York 16, N.Y., USA.
New York - tālr. MU 9-0598.

SVĒTKU DĀVANĀM SŪTIET UZ LATVIJU
NAILONA KAŽOKUS
Pilna garuma, ļoti silts. Valēja stila ar lielu apaļu apkakli un lielām pieliekamām aprocēm. Satina odere. Pelēkas vai brūnas strīpas „SQUIRREL EFFECT".
Mazs ..... US $ 71.40 svars 4 mārc.
Vidējs ..... US $ 77.00 svars 4 mārc. 4 unc.
Liels ..... US $ 82.75 svars 4 mārc. 12 unc.
„BEAVER LAMB EFFECT"
Mazs ..... US $ 65.60 svars 4 mārc.
Vidējs ..... US $ 71.40 svars 4 mārc. 4 unc.
Liels ..... US $ 77.00 svars 4 mārc. 12 unc.
Līdz 9 mārc jāpieskaita sūtīšanas izdevumi $ 6.85.
Līdz 19 mārc. jāpieskaita $ 8.15.
Naudas pārvedumu adresējiet „DAUGAVAS VANAGI" un līdz ar saņēmēja pilnu vārdu un adresi sūtiet
DV SAIMNIEKU NODAĻAI,
123 Huron Stree t, Toronto 2 - B, Ont., Canadā.
Piegāde 4 līdz 6 nedēļu laikā.

NOTARS
OSKARS PERRO
pienem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555. Toronto.
ALFRED ŠTIKUTS REAL ESTATE LTD. REALTOR 481-0431
592 Mt. Pleasant Rd., Toronto 7.

ĀBOLI DABŪJAMI,
ievesti no pašu dārza.
27 THORNCLIFFE AVE.
(Broadview - Danforth)
Toronto.
J. JEKABSONS.

KLĀJ VIESĪBU GALDUS,
piegādā mājās.
Āboli no pašu farmas.
E. JIRGENS,
tel. RO 7-6044, Toronto.

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

A. EGLĪTIS—
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - darbnīca
Ierīko TV antenas. Atvērts no pl. 1 līdz 9 vak., sestdienās no pl. 1 līdz 6 vakarā.
© IZIRĒ TV par $ 8,- MĒNESĪ. ©
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

VENUS

PUĶU VEIKALS
© Ziedi un ziedu sakārtojumi visādām vajadzībām.
© Latviešu keramika.
© Ādas izstrādājumi.
231 Roncesvalles Ave., Toronto.
LE 4-4645; LE 3-4037 pēc darba.
A. PUTNIŅS

STARLITE
SCHOOL OF SAFE DRIVING
Latviešu klientiem.
Tuvākai informācijai zvaniet galvenajam birojam — EM 6-2857, 330 Queen St. W. (Spadina stūrī); otrs birojs - 2463 Lakeshore Blvd. (Mimico Plaza), tel. 255-0790.

VALUDE
Zeltkalis A. ĶIVLENIEKS
Gatavo un labo visu, kam sakars ar rotām
19 Pretoria Ave., Toronto 6, Ont.
HO 3-1008.
PIEPRASIET KATALOGU.

UZMANĪBU! JAUNA ADRESE!
Dāmu šuvēja pagatavo katrai dāmai īpatnēju piemērotāko tērpu.
A. LEIMANIS
71 Allonsius Dr., Etobicoke, Ont. Tālr. 231-0742.

F. Rosny
FUNERAL DIRECTOR
APBEDĪŠANAS BIROJS
467 Sherbourne St., Toronto.
Tel. WA 4-1408.
☆
Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
4 Richmond Street East, Toronto 1, Ontario,
Tel. EM 6-5946.
Suite 213
RO 6-8354 (mājās).

IZDARA
APMETUMA DARBUS
par ziemas cenām.
Liek arī grīdas plates
Zvanīt 769-8280, Toronto.

A. LAGUNS
APKURU IERĪKOTĀJS
204 Oakwood Ave.,
LE 1-6583, Toronto.

Kur pēkšņi izgaisa tavas skumjas?
Kas tevi iepriecināja?
Es ziedu uzlūkoju . . .

LOTUS PUĶU VEIKALĀ
802 Bathurst ielā, pie Bloor ielas,
tel.: LE 3-3884, Toronto.
KANADAS DAILAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONS.
Sveiciet AR ZIEDIEM!
LOTUS

ESTO BAKERY
136 Sears St., HO 5-2607, Toronto.
Piedāvā: latviešu gaumē ceptu rupjmaizi, baltmaizi, maizītes. Gaļas izstrādājumi; desas, žāvētas zivis u. c. Sieri un dažādi konservi,
LABĀKIE PRODUKTI. PIEGĀDĀJAM MĀJĀS.

Ģenerāļa Goppera fonda izdevumā iznākusi stāstu grāmata jaunatnei
V. KLĒTNIEKA
KLINTENIEŠI
KLINTENIEŠU darbība notiek 1940./41. gadā. Aprakstītas jaunlešu slepenās sanāksmes Baigajā gadā un kādas latviešu ģimenes pārsteigumiem bagātās gaitas Cēsu apkārtnes mežos. KLINTENIEŠI ir 245 lpp. bieza grāmata ar 15 māksl. Ed. Dzeņa illustrācijām un apvāka zīmējumu. Grāmatas vākā Cēsu pilsētas plāns, bet nobeigumā Cēsu apkārtnes karte, kas ļauj izsekot grāmatā aprakstītai darbībai.
KLINTENIEŠI pasūtināmi: Kanadā — Mr. J. Treimanis, 8 Nipissing Dr., Islington, Ont. ASV — B. Budkēvičs. 103 Rose St., Freeport, L.I. N.Y.
Grāmata maksā $ 4.00, un to izsūta tūlīt pēc pasūtinājuma saņemšanas. Ceki vai naudas pārvedumi rakstāmi uz „Goppera fonds" vārda.

J. KREIĻA
FOTO STUDIJA
izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieru filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus lūdz iepriekš pieteikt.
HO 6-3800.
445 Pape Ave., Toronto.

BROADVIEW - DANFORTH raj.
IZĪRĒJAMS DZĪVOKLIS
3—4 istabas ar virtuvi, vannas istabu un parkošanas iespējām.
Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā
HO 3-4634, Toronto.

DUFFERIN - BLOOR
IZĪRĒJAMS
2-3 ISTABU DZĪVOKLIS
ar virtuvi. Garāža.
Zvanīt LE 1-6076, Toronto.

IZĪRĒJAMAS
2 nemēbelētas istabas un virtuve
(plīts, izlietne un siltās - aukstās ūdens).
39 PLAYTER BLVD.
HO 5-6505, Toronto.

IZĪRĒJAMA
liela mēbelēta istaba ar balkonu.
Zvanīt 466-3359, Toronto.

IZĪRĒJAMA
MĒBELĒTA ISTABA AR VIRTUVI.
Zvanīt LE 3-6047, Toronto.

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēru mājās.

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
CALLA
727 Danforth Ave., Toronto.
HO 6-9911.
BAGĀTĪGAS ZIEDU VELTES UN ZIEDU SAKĀRTOJUMI KATRAM GADĪJUMAM ZAĻUMU UN TROPISKIE STĀDI.
TAUTISKIE IZSTRĀDĀJUMI.
PIEGĀDE MĀJAS.

KAS? KUR? KO?
TORONTO

PARTIKA - DELIKATESES
LITTLE RĪGA — delikatešu veikals LE 4-8971
343 RONCESVALLES AVE.
Viesību galdi, aukstās bufetes.

BROADVIEW
DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Adolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ĶUKULS

VIKING DELICATESSEN
1077 Bathurst St. (pie Dupont). Tālr. LE 2-9068.
DELIKATESES, KŪKAS, TORTES, IMPORTĒTAS ŠOKOLĀDES UN KONSERVI.
EMILIJA un GEORGS DUMPES.

ERIC'S DELICATESSEN
375 BROADVIEW AVE (PIE GERRARD) HO 1-4473
atvērts līdz pl. 9 vak.
ERIKS OZOLIŅŠ.

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI
BĒRZIŅŠ Realty Limited
NEKUSTAMI IPAŠUMI — OBLIGĀCIJAS
APDROŠINĀŠANA — NOTĀRS
LE 4-8447, TORONTO. 316 Harbord St.

DAŽĀDI
RPM ELECTRIC
ELEKTRĪBAS UZŅĒMUMS
160 Woburn Ave., Toronto 12.
Labo un atjauno elektrisko installāciju. ■ Ierīko jaunus degpunktus, slēdžus, skaitītājus u. c.
Garantēts darbs. Rūdolfs Purvs HU 3-1640.

Alder's Esso Service HO 6-0496
1151 QUEEN ST. E.
Atlas riepas un baterijas. Lubrikācija, „Undercoatings" un remonti. Atvērts 24 st. katru trešo nedēļu.
LAIMONIS ALDERS.

Benjamin Film Laboratories Ltd. EM 3-6496
51 DUCHESS ST., TORONTO 2, ONT.
Krāsu un balti - melno filmu attīstīšana, bildes, palielinājumi un citi foto darbi ar izcilu kvalitāti. Tautiešiem atlaid.o

Everlast Heating Co. LE 1-1101
62 GEAREY AVE. Gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās HO 5-5317

New Era Home Appliances Ltd. OX 9-7143
2902 DANFORTH AVE. Televizijas aparāti. Stereo
Ledusskapji, veļas mašīnas, veļaszāvētāji. Elektriskās plītis.
Lielākā mēbeļu izvēle Toronto. AUSEKLIS JANSONS

Laimon's Auto Service TEL. 466-0540
603 GERRARD ST E. (pie Broadview Ave.)
DAŽĀDU VEIDU AUTO REMONTI, SMĒRĒŠANA un EĻĻAS MAINIŠANAS. DARBS GARANTĒTS.
LAIMONS MAROVSKIS

CREST FLORISTS HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. Latviešu mākslinieku gleznas.
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS.

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS SCARBORO
FLAMINGO FLORISTS
2363 Eglinton Ave. East, Eglinton - Kennedy Plaza.
ZIEDI, ZIEDU SAKĀRTOJUMI. © PUĶES UN TROPISKI STĀDI.
PL 9-0651, ANNA RONIS, PL 9-1875, mājā AT 2-1235.

SPORTS

Visu sporta nodaļai domāto informāciju lūgums sūtīt šīs nodaļas red. Ž. Zentiņam, 46 Lynd Ave., Toronto 3, Ont. Tālrunis LE 5-1470.

DV FUTBOLISTIEM

nākošā līgas spēle 8. oktobrī, plkst. 7.00 vakarā Earlscourt laukumā ar Hibernians vienību.

R. K.

LIELISKI REZULTĀTI EIROPAS VIEGLATLETIKAS LAUKUMOS

Eiropas vieglatlēti šogad uzrādījuši varenus rezultātus visdažādākās vieglatlētikas disciplīnās. Pasaules klases vieglatlētu vidū ir arī vairāki latvieši. Šķēpā latvietis Jānis Lūsis šogad vēl nav zaudējis nevienu cīņu, kaut arī rezultāta ziņā šķēpu tālāk spējis aizmest norvēģis Pedersens, sasniedzot 83,90 m, kamēr Lūsis iespējis 83,09 m, seko rietumvācu Solomons ar 82,19 m, rumānis Bizims — 81,21 m un soms Nevada ar 80,54 m.

Augstlēkšanā vīriešiem pasaules rekordists Brumelis pārlēcis 2,28 m, ķīnietis Čži-cins — 2,20, soms Petersens — 2,11.

Kārtslēkšanā rietumvācijas vieglatlēts Reinhards pārlēcis 4,92 m, austrumvācietis Preisgers ir otrā vietā ar labu 4,85 rezultātu, soms Nistrems — 4,80, bet bijušais pasaules rekordists soms Nikula seko ar 4,72 m.

100 m skrējienā vīriešiem — vācietis Hebauſs — 10,3 sek., anglis Džons — 10,4 sek., bet E. Ozoliņš skrējis distanci 10,5 sek.

200 m vācietis Hebauſs sasniedzis laiku 20,7 sek., bet Ozoliņš — 20,9 sek.

1500 m vācietis Norpots — 3:45,0.

Vīriešu lodes grūšanā: ungāris Varjū — 19,33 m, vācietis Urbachs — 18,93; lietuvietis Varanauskas 18,71; vācietis Langers — 18,49.

Vīriešu diskā: čechs Daneks — 60,97 m, anglis Holingvarts — 57,07; vācietis Reimers — 55,00.

3000 m skrējienā pasaules rekordists beļģis Rulants veicis distanci 8:31,2 min., viņa paša rekords ir 8:30,3.

Krievs Kondrašovs aizmetis veseri 67,21 m.

Tāllēkšanā vīriešiem vistālāk aizlēcis krievs Ovanesjans — 7,88 m, bet vācietis Kleins aizlēcis 7,74 m.

Tāllēkšanā sievietēm angliete Bighela — 6,49 m, krieviete Ščelkanova — 6,48, bet vāciete Hofmane — 6,32 m.

100 m sievietēm — vāciete Lenca — 11,8 sek., bet latviešu studente R. Lāce — 11,9 sek.

Šķēpā sievietēm: vāciete Mariona — 58,45 m, vāciete Švalbe — 55,76, krieviete Gorčokova — 54,97, latviete Māra Saulīte — 51,41, bet latviete Maija Sisiņa — 51,03 m.

KANADAS ZIŅAS

MONTREĀLA

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes Pļaujas svētku dievkalpojums Tērvetē būs svētdien, 6. oktobrī, plkst. 11 rītā. Pēc dievkalpojuma visi svētku dalībnieki aicināti pie draudzes dāmu komitejas gatavotā cienasta galda.

Sv. Pāvila draudzes gadskārtējais bazārs šogad sestdien, 19. oktobrī, Mount Royal zālē. No plkst. 7-8 vak. būs īpašas izpriecas bērniem, bet pēc tam sekos dejas pieaugušiem. Bazārā būs dabūjamas vērtīgas mantas. Dāmo komiteja rūpēsies par cienastu. Ar tautas dejām piedalīsies jaunatnes deju kopa „Ačkups."

Sv. Pāvila draudzes pr-ka Br. Innusa jaunā adrese ir šāda: 8005 Savoie Ave., Pierrefonds, Montreal, Que.

O. K.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu jaunatnes pulciņš „Rota" š. g. 5. oktobrī rīko savu tradicionālo un trešo Rudens balli Rainbow Room, King un Sanford ielu stūrī.

Hamiltonas jauniešiem līdzšinējie sarīkojumi vienmēr ir labi izdevušies, labi bijuši apmeklēti un devuši pulciņam līdzekļus. Galvenie iemesli tam — biedru darbīgums un balles programmas papildināšana ar uzjautrinājumiem vai tautas dejām.

Līdzīgi jautra balle solās būt arī 5. oktobrī. Tajā šogad piedalīties apsolījusi Hamiltonas igauņu tautas deju trupa.

Ar labiem panākumiem pulciņa deju grupa piedalījās Dziesmu svētkos Klīvlendā, kur ieguva otro vietu tautas deju sacensībās. Starplaikā deju grupa piedalījusies LNJAK 9. gadskārtēja kongresa ballē Londonā. Vairākas uzstāšanās paredzētas nākotnē: Ukraiņu antikomūnistiskās līgas 20. gada svētkos Hamiltonā un Toronto tautas deju kopas Diždancis 15. gada svētkos. Varbūt nākotnē, parādoties lielākai Hamiltonas tautiešu interesei, deju grupa atkārtos savu iestudēto tautas dziesmu un deju vakaru.

KS. BRANTE . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

Dziļi mākslinieciski momentu sniedza pēdējās svītas pēdējā dziesma (Kas tie tādi, kas dziedāja). Te mākslinieku četrotne apliecināja sevi kā ļoti respektējamu ansambli, kas ar dziļu nopietnību un prasmi uzmanīgi un disciplīnēti pieskārušies ārēji šķietami vieglām, bet visīstākā nozīmē ļoti grūtam tautas dziesmas interpretācijas darbam. Lai svētīts šis darbs arī nākotnē!

Koncertu programmā tikai komponistu uzvārdi, kas dažos gadījumos var radīt pārpratumus. Vajadzētu pieminēt arī dzejniekus, tekstu autorus.

Atsaucība bija liela. Sajūsminātie klausītāji sumināja mākslinieku aplausiem un rožu veltēm. Par koncerta sarīkošanu lai pateicība DV Hamiltonas nodaļas valdei.

Jumtu klāšana
TAISNIEM UN SLĪPIEM JUMTIEM.
Garantēts darbs.
SQUARE DEAL ROOFING CO.
Tel. 533-0996.

KAPTEINIS ARNOLDS LASIS 65-GADNIEKS

Kapteinis Arnolds Lasis 16. septembrī atskatījās uz 65 mūža gadiem ar garāko dzīves posmu pavadītu karavīra ietērpā gan miera laikā, gan cīņu ugunīs.

Jubilārs dzimis 1898. gadā strādnieku ģimenē Rīgā, kurā 3 bērni. Pēc pamatskolas beigšanas izglītību turpina Latviešu izglītības biedrības vidusskolā.

Laikā, kad Latvijai uzmācās divi ienaidnieki no divām pretējām pusēm — bermontieši un boļševiki, netrūka ideālistu ar Latvijas brīvības jausmām. Šo ideālistu saimē ir skolnieks Lasis, iestājoties Rīgā saformētā skolnieku rotā, kura vēlāk tiek iedalīta 9. Rēzeknes pulkā. Piedalījies Daugavgrīvas un Bolderājas ieņemšanā 1919. gada 15. oktobrī.

Pēc Rīgas atbrīvošanas A. Lasis piedalījies tālākās cīņās pret boļševikiem Latgales frontē līdz miera noslēgšanai.

Izcīnītā brīvība jāsarga arī miera laikā, tāpēc A. Lasis, tagad jau ar kaujas pieredzi, 1920. gadā iestājas latviešu karaskolā un to beidz 1922. gadā. Jaunais virsnieks turpina dienesta gaitas 9. un 11. pulkā, un 1939. gadā tiek paaugstināts kapteiņa pakāpē.

Kad Latvijas robežām tuvojas atkal ienaidnieks, kapteinis Lasis tiek iesaukts pirmā robežapsardzības pulkā, bet vēlāk iedalīts 19. divīzijas 43. (plkv. Lobes) pulkā. Viņš piedalījies cīņās pie Veļikajas upes un Opočkas.

Pēc atkāpšanās kaujām no austrumfrontes aizsūtīts uz Vāciju, kur sastāvējis vairākos latviešu būvpulkos.

Amerikāņu gūstā pie Dasovas kapteinis Lasis kopā ar citiem latviešiem nonāk Falinbosteles gūstekņu nometnē.

Pēc gūsta kapteinis Lasis izceļo no Detmoldas latviešu nometnes, nonāk slimnīcas darbā Birminghamā. Kopā ar vēl pāris rosīgākiem latviešiem viņš iesāk organizēt Daugavas Vanagu kopu, un pēc Aleksandra Sprūdža izceļošanas uz Kanadu bijis šīs kopas pārstāvis 1948. un 1949. gadā.

Jubilārs šinī mēnesī aiziet pelnītā pensijā, kuru nolēmis pavadīt savā ģimenes mājiņā skaistākā Birminghamas parka tuvumā.

I. R.

Mūsu draugs

KĀRLIS BLUMBERGS

dzimis 1911. g. 5. oktobrī, šķīries no šīs dzīves 1963. g. 2. oktobrī Toronto.

Skumjās
ATLIKUŠIE CEĻA BIEDRI.

MAIZES TRŪKUMS PADOMJU SAVIENĪBĀ

Ar milzu labības iepirkumiem Kanadā un Austrālijā Padomju Savienībai vēl nepietiek. Tā pašreiz, un pie tam lielā steigā, meklē barotājus visā kapitālistu pasaulē.

No Vašingtonas ziņo, ka prezidents Kenedijs piekritis apm. 150 milj. dolaru kviešu darījumam ar Padomju Savienību — gan tikai ar noteikumu, ja tam nepretojas republikāņi. Par amerikāņu kviešiem krievi maksāšot zeltā. Rietumvācijā Pad. Savienība iepirkusi 300.000 to kviešu miltu un apmēram 80.000 to kviešu miltu Francijā.

Padomju prese šīs nedēļas vidū veltījusi daudz telpas Chruščeva paskaidrojumiem par šīgada slikto ražu. Un paskaidrojumi nebūt nenāk par agru, jo Maskavā jau sākusies maizes racionēšana. Pagaidām gan vēl varot iet no veikala uz veikalu, vai pareizāk, no rindas uz rindu, kur atļauts nopirkt mārciņu baltmaizes un četras mārciņas rudzu maizes. Milti veikalos vairs neesot dabūjami un, paskaidro labi informētas aprindas, maize jau tuvākā nākotnē būšot dabūjama vairs tikai uz kartītēm.

PREZIDENTA SŪTNI ATGRIEŽAS

Pēc nedēļu ilga apskates brauciena pa Dienvidvietnamu Vašingtonā atgriezušies prezidenta Kenedija speciālsūtņi — aizsardzības ministrs Maknamara un bruņoto spēku štāba priekšnieks ģen. Teilors.

Kamēr Dienvidvietnamas militārā vadība domā, ka komūnistus izdosies sakaut jau gada laikā, abu amerikāņu lietpratēju ziņojums prezidentam min vismaz divus gadus, bet tikai tādā gadījumā, ja nepasliktinās politiskā situācija Saigonā.

Pašreizējie Dienvidvietnamas iekšpolitiskie notikumi kara gaitu vēl neesot iespaidojuši, bet iekšējam saspīlējumam turpinoties, tas neizbēgami notiktu, un ieguvēji, protams, būtu komūnisti.

Sav. Valstīm Dienvidvietnamā pašreiz ir ap 14.000 vīru, no kuriem 4000 nonāk biežā saskarē ar ienaidnieku, kamēr pārējie 10.000 izpilda dažādus pienākumus aizmugurē.

No Vašingtonas nostājas spriežot, Sav. Valstu militārā un saimnieciskā palīdzība Dienvidvietnamai scumirklī paliks nemainīta, bet tiek uzsvērts, ka tā var tikt mainīta kuru katru brīdi atkarībā no Dienvidvietnamas iekšpolitiskās situācijas. Un to Sav. Valstu valdība vēl vienmēr uzskata par ļoti nopietnu.

MEDNIEKIEM LIELA DIENA

Kalamazū mednieki ar izcīnītā m balvām. Uzņēmumā 2. rindā trešais no kreisās kluba priekšnieks A. Tralmaks.

Kalamazū un apkārtnes Mednieku un makšķernieku klubam gadskārtējās šaušanas sacensības ik rudeni izvēršas par visai iespaidīgu notikumu ne tikai pašiem medniekiem un viņu ģimenes locekļiem, bet arī plašai visu saimei. Šogad sacensības bija vēl plašākas, tā ka tās pat tautā iemantoja „lielās dienas" nosaukumu.

Dalībnieki bija no Grand Rapidiem, Detroitas un pašu mājām Kalamazū. Šaušanai viņi nodevās no plkst. 10 rītā līdz 4,30 p. p., izmantodami inž. V. Grīviņa saimniecībā iekārtoto šautuvi. Laika apstākļi bija ļoti izdevīgi, un šāviens sprakšķēja pēc šāviena. Jaunums šogad bija, ka sacensībās pirmoreiz piedalījās arī kluba dāmas.

Pēc pēdējā šāviena darbību uzsāka tiesnešu grupa, kurā darbojās V. Ruševics, V. Dīriķis, J. Zeps, J. Kalniņš, A. Ģirupnieks un L. Skrupškelis, bet visi pārējie pulcējās pie kluba dāmu klātiem galdiem, uzrunu sakot namatēvam V. Grīviņam.

Sacensību rezultātus paziņoja un balvas izsniedza kluba pr-ks A. Tralmaks. Dāmu klasē 1. v. ar 92 punktiem — L. Putna, 2. v. ar 79 p. — I. Kalmane. Vīriešiem, šaujot ar mazkalibra bisi, no iespējamiem 150 p. 1. v. ar 129 p. ieguva A. Kalmanis, 2. v. ar 128 p. — V. Lenšs, 3. v. ar 120 p. — V. Vegliņš; māla baložu šaušanā 1. v. J. Kupsis ar 49 trāpījumiem, 2. v. L. Skrupškelis ar 46 trāp. un 3. v. V. Rinkušs ar 45 trāp. Pīļu šaušanā no 25 mērķiem 24 trāpīja A. Tralmaks, iegūstot 1. v., A. Ģirupnieks ar 21 trāp 2. v., V. Rinkušs ar 20 trāp. 3. v. un Skrupškelis ar 20 trāp 4. v. V. Grīviņa ceļojošo balvu baložu šaušanas sacensībās savā īpašumā ieguva V. Rinkušs, bet DV apvienības ceļojošo balvu saņēma A. Tralmaks.

Nobeigumā visai skaistu pārsteigumu namatēvs bija sagādājis ar neparasto uguņošanu, par ko visi priecājās.

V. Bokis

VĒRTĒJUMU APJUKUMS . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

Tāpat tas ir ar vērtībām. Cilvēce tendē uz vērtībām, nekad tās neizsmejot, nekad nepanākot galēju formulējumu. Neviens jau nav teicis, ka vērtības atrodamas mikroskopā vai teleskopā. Katram esmes veidam ir sava vieta, un vērtības iederas citā joslā; gluži tāpat kā krāsas nevar dzirdēt un skaņas redzēt. Prof. Celms minēja dažādu zinātnieku interesantus piemērus sakarā ar šo relativitātes teoriju implikācijām. „Iemērc pirkstu remdenā ūdenī vai sērskābē. Ja laba un slikta nav, tad tas būtu vienaldzība," prof. Evings teicis. Ja nav laba un jauna, tad otra cilvēka mocīšana ir tikpat atzīstama darbošanās kā palīdzēšana otram. Kā labs piemērs te der arī modernās diktatūras. Šī iemesla dēļ arī relativisti mēģinājuši virzīties uz teocentrismu. Bet nu jāprasa: kāda starpība pēc šī domāšanas veida ir starp Dievu un velnu, ja vara ir pēdējais, kas nosaka labu un ļaunu? — Nekāda. Bez tam, ja Dieva griba ir absolūta un cilvēks tikai tās īstenotājs, tad kā izskaidrojams grēks? Iznāk, ka cilvēka vietā grēko Dievs. Tā kā Dievs nevar grēkot, tad grēks vairs nav grēks . . .

PROF. DR. K. DZELZĪTIS JAUNĀ DARBA VIETĀ

Mūsu līdzstrādnieks prof. Dr. K. Dzelzītis pārcēlies uz jaunu darba vietu Hartvikas kolledžu, Oneontas pilsētā, Ņujorkas pavalstī, kas ir luterāņu baznīcas atbalstīta privāta augstskola ar 1100 studentiem un 70 mācības spēkiem. Hartvikas kolledžā strādā arī latviete prof. Dr. Hilda Radziņa.

„Tas ir mūsdienu cilvēks, sajaukts no pašiem pamatiem; viņš kļūst par upuri šādiem relativistiem," prof. Celms teica. „Glābiņš tas nav, tie ir tikai pārejas laikmetu mutuļojošo ūdeņu netīrie burbuļi."

„Murgonistiska cilvēka vārīšanās savā sulā," profesors teica par filozofiju, kas izlobāma no Sartra darbiem, citēdams pēdējā definīcijas: „Cilvēks: nevajadzīgas ciešanas. Pamatnoskaņa: slikta dūša." — „Tā ir vemšana no sabojātām garīgām iekšām, bez iespējas saskatīt kaut ko, kas vestu tālāk." Protams, šo vemšanu var notēlot ļoti izteiksmīgi, kā tas tiek darīts laikmetīgajā mākslā. Taču ne viss, kas ir izteiksmīgs, ir lielā māksla.

Vērtību problēma tagadnes filozofijā kļuvusi par centrālo. Tagadnes cilvēks gan iekaļojis dabu, drīz spēlēs, tā teikt, kosmisko futbolu, taču joprojām vēl mokās ar jautājumu par labo un ļauno. No tā arī viņš nekad netiks valā. Caur pretrunām laikmetos, teorijās un mākslās cilvēks pamazām tuvojas esmei sevī un vērtībām sevī, taču īstās vērtības nekad nebūs galīgi formulējamas. Ja ir daba sevī, tāpat var būt vērtības sevī. Ar zinātnes palīdzību gan tās neaizsniegt. Zinātnes ir neitrālas, rāda tikai to, kas ir; ne to, kas labs un jauns. Kā Pestaloci teicis: „Cilvēka prāts ir līdzīgs lākturim, kas met gaismu tumsā. Ar to rokā var iziet svētais, lai uzmeklētu un izglābtu savu brāli; bet to var nest arī noziedznieks, kas grib pārgriezt kādam rīkli."

„Tā kā cilvēkam būt nozīmē būt nemitīgam vērtētājam, tad labāk uzņemt vērtības reliģijā un mākslās, kā censties no vērtēšanas izbēgt," savu runu beidzot, prof. Dr. Teodors Celms ieteica mūsu jaunatnei, kas dažkārt neapzinās šādu līdz galam neizdomātu relativitātes teorijiņu izraisītās bezdibenīgās konsekvences. Izdomājiet šo lietu līdz galam," bija vadmotīvs, kas runā atkārtojās vairākas reizes.

D. V.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?
Vai esat nokārtojuši abonementu?

EMILIJA KLIGINS

dzimusi 1885. g. 15. aprīlī,
mirusi 1963. g. 23. septembrī Toronto.

SV. JĀŅA EV. - LUT. LATVIEŠU DRAUDZES TORONTO PALĪDZĪBAS FONDS.

Toronto Window MFG. Co. Ltd.
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS
darbā 285-1471, mājās BA 5-5314.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331.

Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

6. oktobrī plkst. 3 Pļaujas svētku dievkalpojums. Dziedās draudzes koris. Pēc dievkalpojuma dāmu komitejas rīkots draudzes vakars ar runas nieka Arnolda Rasas referātu Sieviete — māte Annas Brigaderes darbos. Mūzikāli priekšnesumi un tējas galds.

13. oktobrī plkst. 11 dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto.

6. oktobrī, plkst. 2 p. p. Pļaujas svētku dievkalpojums Trīsvienības baznīcā. Svētdienas skola. Jauniešu grupas nodarbības.

13. oktobrī, plkst. 2 p. p. Jaunatnes iesvētīšana Jāņa baznīcā. Mācītāji — E. Kergis un A. Lūsis.

20. oktobrī, plkst. 2 p. p. dievkalpojums Trīsvienības baznīcā. Svētdienas skola. Jauniešu grupas nodarbības.

27. oktobrī, plkst. 2 p. p. Garīgs koncerts Jāņa baznīcā par labu ērģeļu fondam. Koncerta laikā Svētdienas skola darbosies parastā kārtībā. Svētrunu teiks draudzes mācītājs.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361. Danforth Ave.

6. oktobrī plkst. 2,30 pp. dievkalpojums un Svētdienas skolas iesākums.

20. oktobrī plkst. 2,30 pp. dievkalpojums un Svētdienas skola.

27. oktobrī plkst. 2.30 pp. Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums un Svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma draudzes bazārs baznīcas apakšējā zālē.

BRAMPTONĀ

13. oktobrī plkst. 1.30 pp. Pļaujas svētku dievkalpojums Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 13 Victoria Ave., South.

6. oktobrī, plkst. 4 p. p. Pļaujas svētku dievkalpojums; pēc dievkalpojuma draudzes vakars baznīcas apakšējās telpās ar mācītāja stāstījumu par ceļojuma iespaidiem Eiropā un gleznu loteriju. Groziņus lūgts ņemt līdz. Ieeja pret ziedojumiem.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel MU 5-5098.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē, Trīsvienības lut. baznīcā. Oxford un Colborne St.

13. oktobrī plkst. 1,30 p. p. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu, māc. J. Prauliņš.

SV. KATARĪNES

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

20. oktobrī, plkst. 3,30 p. p. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu; māc. J. Prauliņš.

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

NIAGARA

6. oktobrī, plkst. 2 p. p. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu, dziesmu lapiņas; māc. J. Prauliņš.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1425 W 13-th Ave., Vancouver 9, B. C., tel RE 8-8797, Vankuveras ev. - lut. latviešu draudze.

6. oktobrī, plkst. 3 p. p. Pļaujas svētku dievkalpojums Kitsilano baznīcā. Svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma baznīcas zālē prof. J. Vītola piemiņas vakars ar prof. E. Leimaņa referātu un mūzikas priekšnesumiem.

27. oktobrī, plkst. 3 p. p. Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums Kitsilāno baznīcā. Svētdienas skola.

MONTREĀLA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montreālas Latviešu ev. - lut. Trisvienības draudze, Sv. Jāņa

6. oktobrī plkst. 1.30 p.p. Pļaujas svētku dievkalpojums.

9. oktobrī plkst. 8.00 vakarā Bībeles stunda.

13. oktobrī plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums un Svētdienas skolas darba sākums.

19. oktobrī plkst. 7.30 vakarā Victoria Hall'ē draudzes bazārs.

20. oktobrī plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums jaunatnei. Pēc dievkalpojuma kultūras filmu izrāde un jaunatnes sanāksme.

23. oktobrī plkst. 8.00 vakarā Bībeles stunda.

27. oktobrī plkst. 1.30 p. p. Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums un Svētdienas skola.

Māc. Viesturs Sēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 28, P. Q. Telef. 484-8394.

Sv. Pāvila ev.-lut latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

6. oktobrī, plkst. 11 no rīta Pļaujas svētku dievkalpojums draudzes lauku īpašumā, Tērvetē. Pēc dievkalpojuma kopīgs svētku azaids.

13. oktobrī, plkst. 2 p p. dievkalpojums Presbiterāņu baznīcā.

19. oktobrī draudzes bazārs.

27. oktobrī, plkst. 2 p. p. Ticības atjaunošanas dievkalpojums.

Jaunieši, kas vēlas 1964. gada maijā iesvētīties, lūgti pieteikties.

OTAVA

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze; māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3-3903.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 p. p. un trešdienās pl. 8. Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 19.

Svētdienu rītos plkst. 10.45 — 11.00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu. Viļņu garums 1350 — Otavas raidītājs.